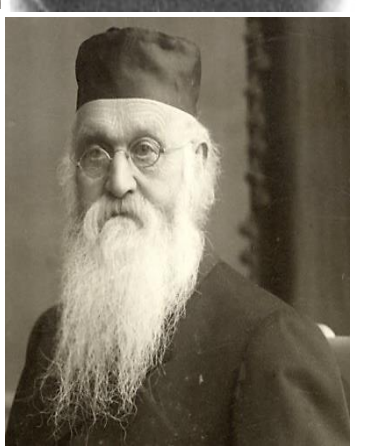
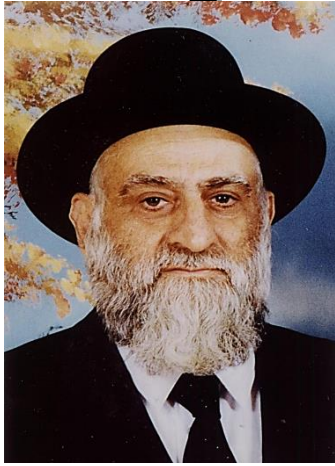

פניני הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

24 שעות

ללא פרסומות.
ללא חדשות.
ללא פוליטיקה.

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים

ערוץ 2000

האזינו לשידור החי | באפליקציה | 03-3782000 | www.radio2000.co.il

במ"ל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

הרב שבתי שפּטל וייס זצ"ל - נולד בפרשבורג בשנת ה'תרכ"ו (1865). כשלמד בישיבתו של בעל 'שבט מוסר' התעלה מעל כל תלמידי הישיבה בחריפותו ובקיאותו עד להפליא ונודע כעילוי. לאחר נישואיו התיישב בעירו של חמיו ופתח חנות של פרות. אולם המסחר לא היה בראש מעייניו. **החנות נהפכה בזמן קצר לבית ועד לחכמים שסחפה את כל תלמידי החכמים של העיר**. רבים העריכוהו עד מאוד, ביניהם גם הגאון ר' משה יוסף האפמאן (מח"ס 'באר מים חיים').

גאון אדיר ומפורסם על פני תבל. **גאון בנגלה ובנסתר**. בקי בכל חלקי התורה הקדושה. בקיאות מופלאה בתלמוד בבלי וירושלמי ובשאר מכמוני התורה. פוסק מובהק. נודע בדורו בתואר "דער שימאני רב". **פועל ישועות ובעל מופתים**. אלפים שיחרו לפתחו לבקשת ברכה וישועה. אדמור"י בעלז מהר"ד ומהר"א ואחיו ר' מרדכי הפליגו בשבחו מאוד.

במלחמת העולם הראשונה נודע כפטרון ומגן למאות חיילים יהודים במלחמה. הממשל ההונגרי בנה גטו ל-60,000 שבויי מלחמה, ביניהם נמצאו אלפי יהודים חרדים. **הרב דאג להם לאוכל כשר ולכל צרכיהם. הוא ומשפחתו עשו ימים וילות עבור אותם השבויים**. צדיקי הדור נתנו לו כבוד גדול ואחזו ממנו כנשמה גבוהה. בעל רוח-הקודש. בכל שבת קודש היה ניתן ממש להרגיש אצל הצדיק את קדושת השבת. כל ימיו נהג ללמוד בכל שבת את כל מסכת שבת מתחילתה ועד סופה. משנת ה'תרצ"ה (1934) שימש כאב"ד שימאני שבהונגריה. נפטר ב-ג' חשוון ה'תש"ד (1943). ציונו בשימאני. חי כ-78 שנים.

אביו: ר' אברהם פראגר (ראב"ד טאפאלאטשאן). **אמו:** נצר לר' נתן נטע שפירא (בעל 'מגלה עמוקות'). **אחיו:** ר' יצחק וייס (מוזערבו). **מרבותיו:** ר' אברהם שבתי שפּטל (סבו). ר' שרגא פייש פישמאן (מ"מ פרשבורג). ר' אברהם פראגר (אביו). ר' שמחה בונם סופר (בעל ה'שבט מוסר'). **מספריו:** **הלכתא רבתא לשבתא** - הלכות שבת (שימוש בטכנולוגיות חדישות כגון החשמל). **משבצות זהב**.

רבי יצחק שלמה אונגר זצ"ל, מרבני בני ברק, סיפר, כי אביו שהיה רבה של העיר קאפואר, היה בידידות גדולה עם הרב משימאני, ובאחד מביקוריו של אביו אצל הצדיק, לאחר שיחה תורנית נלבבת, שאלו האחרון אם הוא חש, שלא בטוב באיזה מיחוש, וזה ענה לו, כי אכן סובל הוא על **מחלת מעיים**, כשמחמת כן נמנע הוא מאכילת מאכלים רבים. ענה לו הרב שבתי, כי היות שנאמר שמאכלי שבת הם רפואה, הרי שאם יקפיד על אכילת מאכל ה'טשולנט' בשבת קודש, הדבר יביא לו רפואה. ואכן כך אירע, ומאז לא סבל יותר הרב מקאפואר ממחלת מעיים, **וזאת למרות שעל פי דרכי הרפואה הטבעיים דווקא מאכל ה'טשולנט' היה אמור להזיק לו**.

עוד סיפר, כי בתקופה מסוימת שכב אביו הצדיק בבית החולים בעיר הבירה פעסט והרב אונגר נסע במהלך הנסיעה היה צריך להחליף רכבת בעיר דויר, שם התגורר דודו, וכיוון שנתרו כמה שעות עד לבואה של הרכבת לפעסט, עלה לבקר את דודו. והנה בבואו לבקר, מראה לו הדוד גלויית דואר שקיבל באותו יום, ובה נכתב כדלהלן: **"להטביל את פרוסת 'המוציא' לביל שבת בין הקידוש, וזו סגולה נגד כאב לב, עבד לעבדי ה' שבתי שפּטל וייס"**.

הרב אונגר התבונן בגלויה, ולא הבין את פשרה. גם המארח, דודו של הרב אונגר, לא הבין כלל, מה פשרה של גלויה זו. בתחילה סבר הרב אונגר שמא כוונת הגלויה הייתה מכוונת ביחס לאביו, כשהרב משימאני ידע, שהרב אונגר עתיד יהיה לעבור אצל דודו בדרך לביקור אצל אביו, ולכן שלח גלויה זו. **ומשום כך חשש, שאביו השוכב בבית החולים, אף סובל ממחלת לב**.

כאשר הגיע הרב אונגר לבקר את אביו, מצא אותו, כשהוא מחלים ממחלתו ואינו סובל משום מיחוש כלשהו בלבו. לאחר מספר ימים ששהה שם, הבין כי הגלויה לא הייתה מכוונת אליו. בדרכו חזרה לישיבה, עבר שוב דרך העיר דויר, ועלה לבקר את דודו בשהות שבין החלפת הרכבות, ולהפתעתו מצא את דודו שוכב במטה. הלה סיפר לו, כי כבר הבין את הגלויה. כי הנה לביל שבת, בעיצומה של סעודת השבת, **קיבל הוא פתאום התקפת לב עזה**, ומיד הבהילו את הרופא, אשר ברגעים הראשונים היה אובד עצות, כיצד לטפל בהתקפה חריפה זו.

לפתע נזכר החולה עצמו בגלויה, שקיבל אך כמה ימים קודם לכן, ומיד רמז לזוגתו שעמדה לצידו, שתטבול את פרוסת החלה שנתרה על השולחן בתוך צלוחית היין של הקידוש, ותביא לפיו. ואכן, מיד כשהביאו לו לטעום מפרוסת חלה זו, נרגעה ההתקפה וחלפה עברה לה מול עיניו המשתאות של הרופא. לאחר בדיקה יסודית, הורה לו הרופא, כי אינו זקוק לשום טיפול, **באשר ליבו תקין ובריא, ורק זקוק הוא למנוחה מוחלטת בשל ההתקפה העזה שעבר**.

פטירתו של הרב גם היא הייתה קשורה לשבת. בערב שבת נח ה'תש"ד, אמר לנכדו בן ביתו, שילך לבית הכנסת לתפילה בלעדיו, לשאלת הנכד: "מדוע הרב לא הולך לבית הכנסת?", ענה כי אינו יכול ללכת, **כיוון שבאו אליו אורחים גדולים**. במהלך השבת, חזר כל היום על תלמודו, ומלבד כזית פת לאחר הקידוש לא הכניס דבר לפיו. אף בהבדלה ביקש מנכדו שיבדיל, ולשאלת הנכד: "מדוע הרב בעצמו אינו מבדיל?", ענה ואמר, כי **אצלו הוא כבר יום שכולו שבת**. למחרת לאחר תפילת ערבית, חזר שוב ואמר את קריאת שמע, **ובעת אמירת 'אחד' הסתלקה נשמתו**.

הגאון הרב יוסף זונדל מסלאנט זצ"ל: נולד בראש-השנה ה'תקמ"ג (1782) בסלאנט. מיוחד לר' פיבוש אשכנזי (אב"ד בוויילנה ובהמשך נשיא עדת האשכנזים בירושלים). מילדותו ניכרו בו כישרונות מופלאים. בצעירותו עסק במסחר בתבואה זמן מועט ביום כאשר את שאר הזמן הקדיש ללימוד התורה. בשנת ה'תקפ"א (1820) לאחר פטירת רבו, ר' חיים מוולוז'ין עבר לפוזנה כדי ללמוד מר' עקיבא איגר. בשנת ה'תקצ"ז (1837) עלה לא"י והתיישב בירושלים. שם יסד עסק של מכירת חומץ ויין כשאשתו טיפלה במסחר. חי בדוחק ועוני ולא חפץ לקבל שום משרת רבנות או דיינות. שימש כמורה הוראה. באחרית ימיו כיהן כרבה של העדה האשכנזית בירושלים. הנהגות מופלאות מסופרות אודותיו ובענייני 'בין אדם לחברו'. מידת החסד הייתה טבועה בלבו. את שיטת המוסר ייסד תלמידו ר' ישראל. כאשר נשאל באילו ספרים לימד אותו רבינו השיב: **"לא מספרים למדתי ממנו. אלא מאישיותו ומהנהגתו"**. כל דיבור ומחשבה היה מדוקדק עד להפליא. ענוותן מופלא. גאון בנגלה ובנסתר. הירבה בסיגופים ותעניות.

חיבתו לארץ- לא ידעה גבול. מנהגו היה לשוב סביב חומת ירושלים, ולקיים את הכתוב **"סבו ציון וְהִקְפִּיחַ"**. בכל יום השתדל ללכת ד' אמות חדשים בארץ הקודש, לקיים את דברי

חז"ל **"כָּל הַמְהַלֵּךְ ד' אֲמוֹת בְּא"י מְבַטְחֵהוּ שֶׁהוּא בֵּן עוֹלָם הַבָּא"**. (כתובות קי"א). בשנת ה'תר"ז (1846) יסד את חברת 'אור תורה' ללימוד תורה במשמרות כל הזמן. בצוואתו ביקש כי יגררו את מיטתו על הארץ. אף אחד מ'חברה קדישא' לא העיז לעשות זאת לצדיק וגאון גדול. ר' שמואל מסלאנט הורה לזקן החבורה לעשות כן כדי לצאת ידי ציוויו. בדמעות ובכיות נוראיות, בקטע קצר ליד שער האשפות, הורידוהו לארץ ומשכו אותו על הארץ. אחר כך ביקשו ממנו סליחה ומחילה בלב נשבר. **רבינו ציווה, שלא יכתבו שום תואר על ציונו, אבל לפי הוראת ר' שמואל מסלאנט, רבה של ירושלים, הוסיפו את האות ר'. נפטר בג' מר-חשוון ה'תרכ"ו (1865) בעקבות מגפת הכולרה. ציונו בהר הזיתים. חי כ-83 שנים.**

אביו: ר' בנימין בינוש (נכדו של ר' אורי אשכנזי, תלמידו של המהר"ם מלובלין). אימו: מרת פסה. **מתלמידיו:** ר' ישראל ליפקין מסלאנט, ר' צבי הירש, ר' נפתלי אמסטרדם. **מרבתינו:** ר' חיים איצקוביץ מוולוז'ין (רבו המובהק), ר' עקיבא איגר. **ילדיו:** סבל מצער גידול בניו. מהם נפטרו בקטנותם ומהם אחר נישואיהם. נותרו: הגאון ר' אריה לייב, מרת טוביה (נישאה לר' שמואל מסלאנט, העילוי מקידאן ושימש כרבה של ירושלים), מרת צביה (נישאה לר' נטע נטקין), מרת הענע (נישאה לר' אורי שבתי ד"ץ).

רבי יוסף היה שקדן עצום. כל רגע מחייו היה קודש ללימוד תורה ויראת ה'. בקי בש"ס ופוסקים ובימי שבתו בירושלים היה מורה-הוראה ופוסק הלכה לבני העיר. מפורסם היה, שר' יוסף ידע את כל הספר **"תנא דבי אליהו"** בעל-פה והיה שגור על לשונו מלה במלה. **מימי לידותו ועד זקנה ושיבה הרגיל עצמו למעט באכילה ושתיה ושינה, והיה שם לילות כימים לתורה.**

פעם אחת שכן ר' יוסף עגלון יהודי שיובילנו בעגלתו ליום-השוק שבקובנה. בדרך מסעם עברו על פני שדה של נוכרי, והעגלון הבחין בערמת שחת, המונחת בשדה. הסתכל העגלון לכל הצדדים וכשראה, כי אין איש מביט במעשיו, **עצר את הסוסים וירד מן העגלה כששק בידו, והתחיל למלא את שקו מערמת-השחת.** ר' יוסף ראה את מעשיו של העגלון, והצטער צער רב על מעשה הגנבה, אולם מה יש ביכולתו לעשות? ר' יוסף ידע, שכל אמצעי השכנוע לא יועילו עם העגלון.

התחיל ר' יוסף לפתע לצעוק: **"רואים! רואים!"** לשמע זעקותיו של ר' יוסף נבהל העגלון. הוא עזב את השק עם המספוא בשדה, זינק על העגלה, ודרבן את הסוסים לברוח במהירות האפשרית. כשהתרחקו מעט מהמקום, הפנה העגלון את ראשו לאחור, וירא כי אין איש ואין רודף. פנה העגלון כעס אל ר' יוסף ושאלו: **"הרי לא היה שם איש, ואף אחד לא ראני במעשיו, ומדוע כה רימיתני?"**, השיב לו הרב בנחת: **"אמנם כן, לא ראך אדם. אולם הקב"ה, אשר עיניו צופיות על כל מעשיו של האדם, ראה אותך במעשיך"**.

ברכת ה' שרתה בעסקיו של ר' יוסף. החנות לממכר אריגים, שניהלה אשתו פרחה ושגשגה. תושבי סלנט, נוכרים ויהודים כאחד, הכירו בצדקותם וישרותם של ר' יוסף ואשתו, ורחשו להם אמון רב. רבים העדיפו לקנות את האריגים הדרושים להם אך ורק בחנותו של ר' יוסף, ביודעם, שכאן לא ינסו לרמות אותם. כך הלכו וגדלו מיום ליום המכירות בחנותו, והונו הלך ורב מיום ליום. לאחר תקופת מה, נולד לר' יוסף בנו בכורו. אולם למגינת ליבם של ההורים נסתלק הילד לעולמו זמן קצר לאחר לידתו. מאחר שנפטר הילד עם כניסת השבת, ר' יוסף ברוב צדקותו לא רצה להפריע לאיש את שמחת השבת, וציווה לאשתו להסתיר מכולם את דבר האסון. ביתו של ר' יוסף המה אותה שבת במבקרים רבים, שבאו לאחל להם **"מזל טוב"** על הולדת בנם בכורם.

ר' יוסף ואשתו קיבלו את פני המבקרים בסבר פנים יפות, כאילו מאומה לא קרה. כשרצו השכנות להביט בפני הרך הנולד, התנצלה אשתו ואמרה, **שהתינוק חלש מאוד ובפקודת הרופא אסור להיכנס לחדרו.** כך עברה עליהם השבת, כשהם אוכלים ושומחים בקדושת השבת ומסתירים מעיני-כל את גודל אסונם. רק עם צאת השבת פרצה הסערה הפנימית החוצה, והאם הצעירה התייפחה בקול בוכים מזעזע. ר' יוסף יצא החוצה ופרש את ידיו לשמים ואמר: **"ריבונו של עולם, מוותר אני על העשירות, ובלבד שתחונן אותי ואת אשתי בזרע של קיימא"**. דבריו של הצדיק התקיימו. תוך זמן קצר פרצה דלקה בביתו וכליתה את כל רכושן. מני אז היה ר' יוסף זונדל עני כל ימיו, אך זכה לבנים של קיימא. הוא התברך בשלוש בנות ובן אחד.

זקני ירושלים היו מספרים, שבערוב ימיו נחלש פעם ר' יוסף עקב מחלה ובאמצע התפילה התעלף. רופא, שהוזעק אליו, ראה שמצבו חמור, ולא מצא אפשרות להעירו מעלפונו אלא בעקירת שן. הייתה זו השן האחרונה בפיו. כאשר התעורר מעלפונו והרגיש, שעקר לו את שני האחרונה, הייתה שאלתו: **"כיצד אוכל מעתה ללעוס את כזית מצה בפסח?"**.

הגאון הרב יוסף זונדל מסלאנט זצ"ל: נולד בראש-השנה ה'תקמ"ג (1782) בסלאנט. מיוחד לר' פיבוש אשכנזי (אב"ד בוויילנה ובהמשך נשיא עדת האשכנזים בירושלים). מילדותו ניכרו בו כישרונות מופלאים. בצעירותו עסק במסחר בתבואה זמן מועט ביום כאשר את שאר הזמן הקדיש ללימוד התורה. בשנת ה'תקפ"א (1820) לאחר פטירת רבו, ר' חיים מוולוז'ין עבר לפוזנה כדי ללמוד מר' עקיבא איגר. בשנת ה'תקצ"ז (1837) עלה לא"י והתיישב בירושלים. שם יסד עסק של מכירת חומץ ויין כשאשתו טיפלה במסחר. חי בדוחק ועוני ולא חפץ לקבל שום משרת רבנות או דיינות. שימש כמורה הוראה. באחרית ימיו כיהן כרבה של העדה האשכנזית בירושלים. הנהגות מופלאות מסופרות אודותיו ובענייני 'בין אדם לחברו'. מידת החסד הייתה טבועה בלבו. את שיטת המוסר ייסד תלמידו ר' ישראל. כאשר נשאל באילו ספרים לימד אותו רבינו השיב: "לא מספרים למדתי ממנו. אלא מאישיותו ומהנהגתו". כל דיבור ומחשבה היה מדוקדק עד להפליא. ענותן מופלא. גאון בנגלה ובנסתר. הירבה בסיגופים ותעניות.

חיבתו לארץ- לא ידעה גבול. מנהגו היה לשוב סביב חומת ירושלים, ולקיים את הכתוב "סב ציון וְהִקְפִּיחָהּ". בכל יום השתדל ללכת ד' אמות חדשים בארץ הקודש, לקיים את דברי

חז"ל "כָּל הַמְהַלֵּךְ ד' אֲמוֹת בְּא"י מְבַטְחֵהוּ שֶׁהוּא בֵּן עוֹלָם הַבָּא". (כתובות קי"א). בשנת ה'תר"ז (1846) יסד את חברת 'אור תורה' ללימוד תורה במשמרות כל הזמן. בצוואתו ביקש כי יגררו את מיטתו על הארץ. אף אחד מ'חברה קדישא' לא העיז לעשות זאת לצדיק וגאון גדול. ר' שמואל מסלאנט הורה לזקן החבורה לעשות כן כדי לצאת ידי ציווי. בדמעות ובכיות נוראיות, בקטע קצר ליד שער האשפות, הורידוהו לארץ ומשכו אותו על הארץ. אחר כך ביקשו ממנו סליחה ומחילה בלב נשבר. רבינו ציווה, שלא יכתבו שום תואר על ציונו, אבל לפי הוראת ר' שמואל מסלאנט, רבה של ירושלים, הוסיפו את האות ר'. נפטר בג' מר-חשוון ה'תרכ"ו (1865) בעקבות מגפת הכולרה. ציונו בהר הזיתים. חי כ-83 שנים.

אביו: ר' בנימין בינוש (נכדו של ר' אורי אשכנזי, תלמידו של המהר"ם מלובלין). אימו: מרת פסה. **מתלמידיו:** ר' ישראל ליפקין מסלאנט, ר' צבי הירש, ר' נפתלי אמסטרדם. **מרבתינו:** ר' חיים איצקוביץ מוולוז'ין (רבו המובהק), ר' עקיבא איגר. **ילדיו:** סבל מצער גידול בנים. מהם נפטרו בקטנותם ומהם אחר נישואיהם. נותרו: הגאון ר' אריה לייב, מרת טוביה (נישאה לר' שמואל מסלאנט, העילוי מקידאן, רבה של ירושלים), מרת צביה (נישאה לר' נטע נטקין), מרת הענע (נישאה לר' אורי שבתי ד"ץ).

בתחילה נחשב רבינו בעיני תושבי סלנט לאדם פשוט, והיה נקרא בפי כולם 'זונדא'. ביום כלולותיו של ר' ישראל סלנט עם בתו של ר' יעקב אייזנשטיין- מחשובי סלנט, נפל מבטו של ר' ישראל על רבינו, שישב בין העניים ליד הפתח. ר' ישראל הבחין ש'עני' זה אינו מתנהג כשאר העניים, וכל תנועותיו ומעשיו מכוונים לפי ההלכה. ר' ישראל פנה לחותנו ושאלו אודות ה'עני' היושב ליד הפתח. "שמו יוסף זונדל", השיב חותנו, "ותושבי העיירה מכנים אותו בשם 'זונדא'". תמה ר' ישראל: "מדוע מכנים אותו בשם 'זונדא', ואין מכתירים אותו בתואר 'רבי'. בהתחקותי זה עתה בדרכיו ובסדר אכילתו, ראיתי שכל דרכיו הם לפי כל דקדוקי ההלכה. בכל הפרטים נוהג לפי שיטת הרמב"ם, פרט לשני דברים שנהג לפי שיטת הראב"ד". מאותו יום קיבל עליו ר' ישראל את מרותו של ר' יוסף זונדל, והכתירו לרבו המובהק.

פעם אחת ראו תלמידי הישיבה את רבינו מתהלך בשעות הבוקר המוקדמות ברחוב הגויים שבולוז'ין ומקטרת בפיו. מחזה זה החל ונשנה כל בוקר עד שהחלו התלמידים דיברו על מנהגו המוזר של רבינו. פליאתם של חבריו לישיבה גדלה, שכן, מאז ומתמיד ידעו כולם שמאשמורת הבוקר הראשונה כבר ישב רבינו ועסק בתורה, והנה לפתע מנהג חדש. השמועה הגיעה לראש-הישיבה ר' חיים, והוא הזמין אליו את תלמידו החביב ואמר: "זונדל שלי, מרננים אחרך שמטייל אתה כל בוקר ברחוב של הנוכרים ומקטרת בפך, האם יש בכך אמת?".

"מורי ורבי, נכון הדבר", השיב רבינו בענווה, "אני מתהלך כל בוקר ברחוב הנוכרים ומקטרת בפך. אולם יש סיבה לדבר. שמעתי שישנם מיהודי ולוז'ין הנוהגים לקנות לחם מן הגויים, ומאחר ופת נוכרי אסור, החלטתי לטייל מדי יום ברחוב הנוכרים, ובדרך טיולי נכנס אני למאפיות הלחם של הנוכרים ונטל מהם רשות להדליק את מקטרת, ובדרך אגב אני משליך קיסם לתוך האש הבושרת בתנור, ועל ידי כך מציל אני את יהודי ולוז'ין מלאכול פת נוכרי". ר' חיים התרגש ממידת חסידותו של תלמידו, וברכו שירבו כמותו בישראל.

פעם נודע לרבינו על אשה ענייה בסלנט שבעלה נסע למרחקים לרגל פרנסתו. האשה נשארה בביתה בודדה עם ילדיה הקטנים, ובבית אין לחם לאכול ובגד ללבוש. הדבר היה בעיצומו של החורף, ושג כבד כיסה את פני העיירה. נכמרו רחמיו על אותה מסכנה. באמצע הלילה הסגרירי יצא רבינו מביתו וקרדום בידו. ליד ביתו עמד עץ עתיק וגבוה. הרב גדע את העץ, חטב את העצים לגזרים קטנים, וארז את הגזעים בשקים. העמיס את השקים על כתפיו, הלך לביתה של האשה ודפק בחלון וצעק בקול עבה- כדי שלא תזהה את קולו: "עצי הסקה למכירה! עצי הסקה למכירה!". "אכן, זקוקה אני לעצים להסקת הבית", השיבה האשה מבעד לחלון, "אולם לצערי, אין לי כרגע אפילו פרוטה לשלם עבורם". "אין דבר!", השיב, "קחי את העצים ואבוא פעם אחרת לקחת כסף". האשה פתחה את הדלת, ור' יוסף הניח על המפתן את השקים מלאי-העצים. האשה ניסתה להביט בפניו של "מוכר העצים" המוזר. אולם פניו היו עטופות בבד גס והיא לא הצליחה לזהות אותו. "מתי תבוא לגבות את הכסף?" שאלה האשה. "אבוא כבר פעם אחרת", השיב ר' יוסף, כאשר הוא משנה את קולו עד לבלי הכר. האשה המאושרת הרעיפה על "מוכר העצים" ברכות עד בלי די. ואילו ר' יוסף עזב את הבית כשהוא קורן מאושר על שזכה במצווה גדולה זו.

למחרת יצאו תושבי העיירה מבתיהם והתפלאו לראות שהעץ העתיק והחסון, שעמד ליד ביתו של ר' יוסף נעלם ואיננו. התפלאו האנשים איש אל רעהו, אולם אף אחד לא ידע מי גדע את העץ. והיה הדבר לתעלומה. עברו ימות החורף. לפני חג הפסח חזר הבעל מנסיעתו הארוכה לביתו. סיפרה לו אשתו את דבר המעשה: "בא הנה באחת הלילות הסגריריים והקרים, מוכר עצים שלא היה מוכר לי, ומכר לי עצים להסקת הבית, ועד היום הוא לא שב לתבוע את כספו, ואיני יודעת מיהו". למחרת סיפר הבעל בבית-הכנסת לכל המתפללים על מוכר העצים הפלאי. ואז הבינו הכל שידו של ר' יוסף זונדל בדבר, והוא זה אשר גדע את העץ לטובת האשה המסכנה.

הגאון הרב יוסף זונדל מסלאנט זצ"ל: נולד בראש-השנה ה'תקמ"ג (1782) בסלאנט. מיוחד לר' פיבוש אשכנזי (אב"ד בוויילנה ובהמשך נשיא עדת האשכנזים בירושלים). מילדותו ניכרו בו כישרונות מופלאים. בצעירותו עסק במסחר בתבואה זמן מועט ביום כאשר את שאר הזמן הקדיש ללימוד התורה. בשנת ה'תקפ"א (1820) לאחר פטירת רבו, ר' חיים מוולוז'ין עבר לפוזנה כדי ללמוד מר' עקיבא איגר. בשנת ה'תקצ"ז (1837) עלה לא"י והתיישב בירושלים. שם יסד עסק של מכירת חומץ ויין כשאשתו טיפלה במסחר. חי בדוחק ועוני ולא חפץ לקבל שום משרת רבנות או דיינות. שימש כמורה הוראה. באחרית ימיו כיהן כרבה של העדה האשכנזית בירושלים. הנהגות מופלאות מסופרות אודותיו ובענייני 'בין אדם לחברו'. מידת החסד הייתה טבועה בלבו. את שיטת המוסר יסד תלמידו ר' ישראל. כאשר נשאל באילו ספרים לימד אותו רבינו השיב: "לא מספרים למדתי ממנו. אלא מאישיותו ומהנהגתו". כל דיבור ומחשבה היה מדוקדק עד להפליא. ענוותן מופלא. גאון בנגלה ובנסתר. הירבה בסיגופים ותעניות.

חיבתו לארץ- לא ידעה גבול. מנהגו היה לשוב סביב חומת ירושלים, ולקיים את הכתוב "סבו ציון וְהִקְפִּיחָהּ". בכל יום השתדל ללכת ד' אמות חדשים בארץ הקודש, לקיים את דברי

חז"ל "כָּל הַמְהַלֵּךְ ד' אֲמוֹת בְּא"י מְבַטְחֵהוּ שֶׁהוּא בֵּן עוֹלָם הַבָּא". (כתובות קי"א). בשנת ה'תר"ז (1846) יסד את חברת 'אור תורה' ללימוד תורה במשמרות כל הזמן. בצוואתו ביקש כי יגררו את מיטתו על הארץ. אף אחד מ'חברה קדישא' לא העיז לעשות זאת לצדיק וגאון גדול. ר' שמואל מסלאנט הורה לזקן החבורה לעשות כן כדי לצאת ידי ציוויו. בדמעות ובכיות נוראיות, בקטע קצר ליד שער האשפות, הורידוהו לארץ ומשכו אותו על הארץ. אחר כך ביקשו ממנו סליחה ומחילה בלב נשבר. רבינו ציווה, שלא יכתבו שום תואר על ציונו, אבל לפי הוראת ר' שמואל מסלאנט, רבה של ירושלים, הוסיפו את האות ר'. נפטר בג' מר-חשוון ה'תרכ"ו (1865) בעקבות מגפת הכולרה. ציונו בהר הזיתים. חי כ-83 שנים.

אביו: ר' בנימין בינוש (נכדו של ר' אורי אשכנזי, תלמידו של המהר"ם מלובלין). אימו: מרת פסה. **מתלמידיו:** ר' ישראל ליפקין מסלאנט, ר' צבי הירש, ר' נפתלי אמסטרדם. **מרבותיו:** ר' חיים איצקוביץ מוולוז'ין (רבו המובהק), ר' עקיבא איגר. **ילדיו:** סבל מצער גידול בניו. מהם נפטרו בקטנותם ומהם אחר נישואיהם. נותרו: הגאון ר' אריה לייב, מרת טוביה (נישאה לר' שמואל מסלאנט, העילוי מקידאן, רבה של ירושלים), מרת צביה (נישאה לר' נטע נטקין), מרת הענע (נישאה לר' אורי שבתי ד"ץ).

מעשה באשה אחת, שבאה אל חצר "החורבה" של ר' יהודה החסיד בירושלים לחפש את שואב המים שהיה מתגורר שם, כדי שישאב בעבורה מהבאר מספר דליי מים. שואב המים לא היה אז בביתו, והאשה התחילה לחפש אחר אדם, שיסכים לשאוב בעבורה את המים. והנה ראתה האשה לפניו את ר' יוסף, אשר היה לבוש כדרכו כאחד מפשוטי העם. היות שלא הכירה אותו, ניגשה אליו ואמרה: "התואיל לשאוב בעבורי שני דליי מים תמורת שתי קופיקות?" - "ברצון רב", ענה הרב, כשהוא קורן מאושר על המצווה הגדולה שנפלה בחלקו.

לאחר ששאב בעבורה את המים, דחה את קבלת השכר לפעם אחרת, לכשיזדמן לו שוב לשאוב בעבורה. האשה שמחה שנדמן לה שואב מים שאף אינו דורש מיד את שכר הטרחה והודתה לו על כך מעומק לבה. לאחר זמן באה שוב האשה אל "החורבה", וחקרה לדעת, מיהו אותו אדם אשר שאב בעבורה את המים, ואשר היא עדיין חייבת לו את הכסף. והנה נודע לה, שהאיש אשר שאב בעבורה את המים אינו אלא הצדיק ר' יוסף זונדיל. מיהרה האשה אל ביתו, ובלב נשבר ביקשה את סליחתו. ענה לה הרב, כשבת-צחוק מרחפת על פניו ואמר: "יישר כוחך, שעל ירך זכיתי לקיים מצוות גמילות חסד כזו".

בבית-הכנסת "מנחם-ציון", שבחצר חורבת ר' יהודה החסיד, היה לר' יוסף מקום קבוע ללימוד ולתפילה. באותו מקום היה לו סטנדר, בו היה שומר את ספריו, שהיה לומד בהם. אחד המתפללים הצעירים היה מפעם לפעם מעביר את הסטנדר הכבד של ר' יוסף לפינה אחרת, ולא היה מחזירו למקומו בסיום הלימוד.

ניגש אליו פעם ר' יוסף ואמר לו: "בחפץ-לב הנני מרשה לך לקחת את הסטנדר ולהעבירו להיכן שלבך חפץ. אולם אנא, במחילה ממך, השתדל נא בגמר השימוש להחזירו למקומו, כי הרי כבר זקנתי וקשה לי לסחוב את הסטנדר למקומי". ר' יוסף הבחין, שהצעיר נעלב מבקשתו, והתחיל לפייסו ולבקש ממנו בתחנונים, שייאות למחול לו אם דבריו פגעו בו או העליבוהו. ואולם כל תחנוניו של הרב נפלו על אוזניים ערלות. בעקשנות מוזרה השיב הצעיר עצמו כחרש ולא אבה לענות מאומה.

כשראה ר' יוסף זונדיל כך, לא היסס הרבה. הוא ניגש אל בימת בית-הכנסת והכריז בקול רם: "רבתי! פגעתי והעלבתי את פלוני, ובפני כולם מבקש אני ממנו שיסלח לי", ובדברו פרץ הרב בבכי קורע לב. כשראה הצעיר, עד כמה הדברים נוגעים אל לבו של ר' יוסף, ניגש אליו והודיע לו, שהוא מוחל וסולח לו בלב שלם.

פעם מצאו אותו בלילה באחד מימות הגשמים רובץ ברובץ ובטיט, מלקט אבנים ומרצף את הרחוב. נתגלה, שעושה כן לכבוד אמו, שדרכה לעבור שם תמיד בלכתה לבית הכנסת. גם בירושלים, אליה הגיע בכסליו ה'תקצ"ז (1837), הרב היה רגיל לקום בחצות הלילה ללמוד. בימות השלגים, היה מפנה בבוקר השכם את השלג בסביבות בית הכנסת ב"חורבה", כדי לעשות דרך לשכניו ולבאים להתפלל.

מעשה ביום כיפור, שהבחין מבעד לחלון בעז הנכנסת לגינת פלוני. הוא לא התמהמה, ורץ עם טליתו והקיטל להבריח את העז כדי להציל ממון של ישראל. אף לעת זקנתו, היה שואב מים מן הבור לזקן גלמוד וחלוש שגר בשכנתו. כך נהג ימים רבים מבלי שאיש הרגיש בדבר עד שאותו זקן תפס אותו ב"קלקלתו", ועיכב בידו מלהמשיך.

הרב הגאון הצדיק חכם עובדיה יוסף זצ"ל - נולד בבגדד בשנת ה'תרפ"א (1920). נקרא בשם עבדאללה (עובדיה) יוסף ע"ש ר' עבדאללה סומך ור' יוסף חיים (הבא"ח). משפחתו עלתה לארץ בעודו ילד בגיל ארבע שנים. **מנעוריו התבלט בגאונותו ובלהיטותו לתורה**. למד בת"ת בני-ציון שבשכונת הבוכרים (ירושלים). בשנת ה'תרצ"ג (1933) בגיל שתים-עשרה עבר ללמוד בישיבת פורת יוסף (הממוקמת בעיר העתיקה) ושנתיים לאחר מכן כבר סיים את הש"ס. עם נישואיו שינה את שם משפחתו ליוסף. בשנת ה'ת"ש (1940) בגיל 20 הוסמך לרבנות ודיינות על יד הגאון הרשל"צ רבי בן ציון מאיר חי עוזיאל.

בשנת ה'תש"ה (1945) מונה לדיין בביה"ד הרבני הספרדי בירושלים. שנתיים לאחר מכן כיהן כאב"ד הרבני של קהיר וסגן הרב הראשי של מצרים. לאחר מכן מונה לדיין ביה"ד הרבני של פתח-תקווה ולאחר מכן בירושלים (בשנים ה'תשי"ח- ה'תשכ"ה [1958-1965]). בהמשך מונה לחבר בביה"ד הרבני הראשי לערעורים בירושלים ובשנת ה'תשכ"ט (1968) נבחר לכהן כרב הראשי של תל-אביב יפו. בשנת ה'תשל"ג (1972) **שימש כראשון לציון** (במקום הגאון הרשל"צ ר' יצחק נסים) עד שנת ה'תשמ"ג (1983).

זכה לתארים '**פוסק הדור**', '**גדול הדור**' ו'**מרן**'. ידוע כבעל זיכרון פנומנלי, בור סוד שאינו מאבד טיפה. סיני ועוקר הרים. ענוותן מופלא. **גאון בנגלה ובנסתר**. התיר כ-900 עגונות לאחר מלחמת יוה"כ. נפטר בג' חשוון ה'תשע"ד (2013). חי כ-93 שנים. בהלוויותו השתתפו כ-**850,000** אנשים. ציונו בבית-העלמין סנהדריה שבירושלים.

אביו: ר' יעקב. **אמו:** מרת גורג'יה. **אשתו:** הרבנית מרגלית יוסף ע"ה (נישא בשנת ה'תש"ד [1944] בתו של ר' אברהם הלוי פטאל). **מרבותיו:** הרב עזרא עטייה, הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל. **בניו:** הגאונים הרב יעקב זצ"ל - ראש ישיבת 'חזון יעקב', הרב יצחק - הראשון לציון, מחבר 'ילקוט יוסף' וראש ישיבת 'חזון עובדיה'. **הרב אברהם** - רבה הראשי של חולון. **הרב דוד** - ראש כולל 'יחווה דעת', מחבר ספרי הלכה ברורה ורבה של שכונת הר נוף בירושלים.

הרב משה יוסף - ראש ישיבת 'מאור ישראל' וראש בד"צ 'בית יוסף'. **בנותיו:** הרבנית עדינה (נישאה לגאון ר' עזרא בר שלום, דיין בבית הדין הרבני הגדול), **הרבנית יפה כהן**, **הרבנית רבקה** (נישאה לגאון ר' יעקב צ'קוטאי, רב העיר מודיעין-מכבים-רעות). **הרבנית שרה** (נישאה לגאון ר' מרדכי טולידאנו, ראש בית מדרש 'ביע אומר' ואב"ד בירושלים). **הרבנית לאה** (נישאה לגאון ר' אהרן בוטבול, רב אזורי חבל מודיעין), **הרבנית מלכה ששון**.

מספריו: **ישו"ת יביע אומר** - עשרה כרכים • **ישו"ת יחווה דעת** - שישה כרכים • **חזון עובדיה** - שו"ת על הלכות פסח ופירוש על ההגדה של פסח, ימים נוראים וחגים • **ליוויית חן** - הלכות שבת על סדר שו"ע • **יטירת הבית** - שלושה כרכים • **מאור ישראל** - פירושים על הש"ס • **מאור ישראל טבעת המלך** - על משנה תורה לרמב"ם • **הליכות עולם** - הערות והשגות על הבא"ח (שמונה כרכים) • **ענף עץ אבות** - על פרקי אבות • **כף החיים** - השלמת חלק יורה דעה (עפ"י בקשת נכד כף החיים).

אשתו הצדקנית, כל כולה הייתה מסירות נפש של ממש ללימוד תורתו הקדושה, הייתה מגישה לו את ארוחת צהריים מידי יום בשעה קבועה. באחד הימים איחרה להגיש את הארוחה. הרב, תוך כדי לימוד ראה על השולחן צלחת עם עמילן, והיה בטוח, כי זוהי הארוחה. את פת הלחם טבל בעמילן, אכל וברך. לאחר כשעה נכנסה עם הארוחה והתנצלה על האיחור. "תודה רבה, כבר אכלתי", אמר הרב לאשתו. **משהתבוננה בשולחן הבינה, כי אכל הרב מן העמילן ואפילו לא שם לב לךך**.

המנהל הרפואי של ביה"ח 'ביקור חולים' בירושלים, פרופ' יהודה פולק הי"ו עסק בין היתר במחקר רפואי מסויים. לצורכי המחקר ערכו ניתוח מסוים בחולדות. בגלל העובדה שפרופ' פולק אדם דתי, ועפ"י ההלכה יש איסור לערוך ניתוח כזה בבעלי חיים (מניין המצוות לרמב"ם, מצווה ששא), הלך לשאול את רבינו, באיזה אופן יהיה מותר לערוך ניתוח. הצדיק נטל דף ועט, ושרטט בדייקנות את מרבית אבריה הפנימיים של החולדה לפרטי פרטים. לאחר מכן הדריך את הפרופ' באיזה אופן הוא רשאי לערוך את הניתוח עפ"י ההלכה. הפרופ' היה המום מידיעותיו, ומרמת הדיוק בצורתה של החולדה. וכל זאת מבלי שניתח אי פעם חולדה, או ראה במציאות את אבריה הפנימיים של החולדה. אלא אך ורק מתוך לימוד בתורה הקדושה, מן השיג את הידיעות. וכמו ששנינו במסכת אבות "הפוך בה והפוך בה דכולה בה", פירוש, למד את התורה על כל מרחביה, ותראה שכל הידיעות שבעולם (פיזיקה, אסטרונומיה, וכו') מופיעות בתורה. פרופ' פולק הגיע לקבוצת המחקר, והראה לחבריו את שיטתו החדשה בניתוח החולדה. **החוקרים עמדו פעורי פה ותמהו: "מהיכן לך שיטה כל כך קלה, ופשוטה, יותר משלנו? אנחנו כבר שנים מנתחים בצורה מסוימת, ולא עלה בדעתנו לנתח בשיטה המוצלחת שלך?!"**

באחת הפעמים, שנהגו של רבינו הסיעו לאחד משיעוריו הקבועים, ישב מן כהרגלו מאחור וספר בידו, שקוע בעומקה של תורה. משהגיעו למקום, אמר הנהג: "כבוד הרב, הגענו". אך רבינו לא ענה. הוא חיכה זמן מסוים, ושוב אמר לרבינו שהגיעו, **כך נשנה הדבר כמה פעמים באין מענה**. הנהג חשב לעצמו אולי יש לצדיק נושא חשוב לסיים, וחיכה עוד מספר דקות. לאחר המתנה נוספת, אמר לו הרב בפתאומיות: "כמה זמן אתה נוסע? הנסיעה היום ארוכה!" אמר הנהג: "כבוד הרב, **מזמן אמרתי שהגענו**". אמר לו רבינו: "**מה אעשה? לא שמעתי**". זוהי שקיעות התורה באמת, שבזמן שרבינו לומד אפילו בדרך, הוא שוכח מן העולם, כל כולו טמון ושקוע בתורה.

יפרה פעם הרבנית ע"ה לאחד מתלמידי רבינו הי"ו: באחד הבקרים לא חשתי בטוב, בקשתי מהרב, שיקנה לחם אחד. אמרתי לו שהמכולת למטה. אמר הרב - 'בסדר'. והלך לקנות לחם, ואני מחכה ומחכה, עברה רבע שעה בערך, עד שחזר. שאלתי אותו: "מה קרה לך?", נבהלתי, "בסך הכל הזמן הדרוש להגיע למכולת וחזרה אינו עולה על שלוש-ארבע דקות, איפה הלחם?". אמר לי הרב: "הלכתי ולא מצאתי את המקום". חיכתי ואמרתי לעצמי, **לא אשלח אותו שוב, ודאי היה שקוע במחשבה באיזו סוגיה או בשאלה הלכתית**.

הרב הגאון הצדיק חכם עובדיה יוסף זצ"ל - נולד בבגדד בשנת ה'תרפ"א (1920). נקרא בשם עבדאללה (עובדיה) יוסף ע"ש ר' עבדאללה סומך ור' יוסף חיים (הבא"ח). משפחתו עלתה לארץ בעודו ילד בגיל ארבע שנים. **מנעוריו התבלט בגאונותו ובלהיטותו לתורה**. למד בת"ת בני-ציון שבשכונת הבוכרים (ירושלים). בשנת ה'תרצ"ג (1933) בגיל שתים-עשרה עבר ללמוד בישיבת פורת יוסף (הממוקמת בעיר העתיקה) ושנתיים לאחר מכן כבר סיים את הש"ס. עם נישואיו שינה את שם משפחתו ליוסף. בשנת ה'ת"ש (1940) בגיל 20 הוסמך לרבנות ודיינות על יד הגאון הרשל"צ רבי בן ציון מאיר חי עוזיאל.

בשנת ה'תש"ה (1945) מונה לדיין בביה"ד הרבני הספרדי בירושלים. שנתיים לאחר מכן כיהן כאב"ד הרבני של קהיר וסגן הרב הראשי של מצרים. לאחר מכן מונה לדיין ביה"ד הרבני של פתח-תקווה ולאחר מכן בירושלים (בשנים ה'תשי"ח- ה'תשכ"ה [1958-1965]). בהמשך מונה לחבר בביה"ד הרבני הראשי לערעורים בירושלים ובשנת ה'תשכ"ט (1968) נבחר לכהן כרב הראשי של תל-אביב יפו. בשנת ה'תשל"ג (1972) **שימש כראשון לציון** (במקום הגאון הרשל"צ ר' יצחק נסים) עד שנת ה'תשמ"ג (1983).

זכה לתארים '**פוסק הדור**', '**גדול הדור**' ו'**מרן**'. ידוע כבעל זיכרון פנומנלי, בור סוד שאינו מאבד טיפה. סיני ועוקר הרים. ענוותן מופלא. **גאון בנגלה ובנסתר**. התיר כ-900 עגונות לאחר מלחמת יוה"כ. נפטר ב-ג' חשוון ה'תשע"ד (2013). חי כ-93 שנים. בהלווייתו השתתפו כ-850,000 אנשים. ציונו בבית-העלמין סנהדריה שבירושלים.

אביו: ר' יעקב. **אמו:** מרת גורג'יה. **אשתו:** הרבנית מרגלית יוסף ע"ה (נישא בשנת ה'תש"ד [1944] בתו של ר' אברהם הלוי פטאל). **מרבותיו:** הרב עזרא עטייה, הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל. **בניו:** הגאונים הרב יעקב זצ"ל - ראש ישיבת 'חזון יעקב', הרב יצחק - הראשון לציון, מחבר 'ילקוט יוסף' וראש ישיבת 'חזון עובדיה'. הרב אברהם - רבה הראשי של חולון. הרב דוד - ראש כולל 'יחווה דעת', מחבר ספרי הלכה ברורה ורבה של שכונת הר נוף בירושלים.

הרב משה יוסף - ראש ישיבת 'מאור ישראל' וראש בד"צ 'בית יוסף'. **בנותיו:** הרבנית עדינה (נישאה לגאון ר' עזרא בר שלום, דיין בבית הדין הרבני הגדול), הרבנית יפה כהן, הרבנית רבקה (נישאה לגאון ר' יעקב צ'קוטאי, רב העיר מודיעין-מכבים-רעות). הרבנית שרה (נישאה לגאון ר' מרדכי טולידאנו, ראש בית מדרש 'ביע אומר' ואב"ד בירושלים). הרבנית לאה (נישאה לגאון ר' אהרן בוטבול, רב אזורי חבל מודיעין), הרבנית מלכה ששון.

מספריו: ישו"ת יביע אומר - עשרה כרכים • ישו"ת יחווה דעת - שישה כרכים • **חזון עובדיה** - שו"ת על הלכות פסח ופירוש על ההגדה של פסח, ימים נוראים וחגים • **ליוויית חן** - הלכות שבת על סדר שו"ע • **יטירת הבית** - שלושה כרכים • **מאור ישראל** - פירושים על הש"ס • **מאור ישראל טבעת המלך** - על משנה תורה לרמב"ם • **הליכות עולם** - הערות והשגות על הבא"ח (שמונה כרכים) • **ענף עץ אבות** - על פרקי אבות • **כף החיים** - השלמת חלק יורה דעה (עפ"י בקשת נכד כף החיים).

פעם אחת הזמינו את מרן לכנס נשים שהיה בבנייני האומה. כשרבינו נכנס לאולם, השמיעו ברקע שיר שנכתב על מרן (אתה סיני עוקר הרים, יהלוק גם זרים... רבינו עובדיה וכו'). כשמרן הגיע למקומו בשולחן הנשיאות, הוא לא שם לב שהרמקול מופעל ושומעים אותו, ובעצם שמעו כולם שאומר לעצמו: "זה לא אתה, עובדיה! הם לא מתכוונים אליך, עובדיה!". לפתע, רבינו שם לב ששומעים אותו, ומיד השתתק...

באחת מנסיעותיו של מרן ברחבי תבל נזדמן פעם אחת למדינה בחו"ל והתאכסן שם בבית של אחד מבני אותה המדינה. ואישה אחת מבנות אותה מדינה, שלא זכתה לבנים שנים רבות **התנדבה להכין לצדיק את האוכל**. באחד הימים הכינה לרב דג בתנור והגישה לפניו שיאכל.

לפני שהצדיק אכל, נודע לו כי לפני כן הכינו בתנור עוף (ע"פ ההלכה הדג מותר באכילה), אולם הרב החמיר על עצמו ולא אכל מהדג אלא לחם ומיני ירקות. האישה, שעמדה במטבח וחיכתה לראות את הגאון אוכל ממעשה ידיה, נדהמה לראות שלא נגע באותו הדג, **ומרוב צערה התחילה לבכות בכי מר**.

באו וסיפרו לצדיק, שהמבשלת יושבת ובוכה והם אינם יודעים מדוע. אולם, רבינו מיד הבין את הסיבה לכך ולכן ניגש אליה והתחיל לעודד ולפייס אותה שלא תיעלב, **ולא זז משם עד שבירך אותה שלשנה הבאה תזכה לבן זכר**. כשראה מרן שנרגעה, פנה לדרכו והלך. לאחר מספר שנים הזדמן שוב הגאון לאותו מקום. אדם אחד, שהיה עמו ילד קטן, פנה לצדיק ושאל אותו: "האם כבוד הרב מכיר אותי?". אך מרן ענה לו, שהוא אינו מכירו, ואז סיפר לו האיש, שהוא הבעל של אותה אישה שבישלה לפני שנים את הדג, וזה הילד שנולד מברכת הצדיק באותה השנה!

באחד הימים שביקר מרן בבית אחד מחתניו, ראה את חתנו לוקח מברג ומנסה לתקן את ציר הדלת שהתקלקל. אמר לו מרן בפליאה: "לא חבל?! לא חבל לך על הזמן? אני מציע שתביא בעל מלאכה שיתקן לך, ואתה תשב ותלמד. חבל מאוד על הזמן היקר שהוא לא יחזור". נודע, שתמיד כשמרן זצ"ל היה נצרך בביתו לתיקונים כלשהם, אפילו כשמדובר היה בתיקונים קלים שכל אחד יכול לעשות, היה מורה לרבנית ע"ה, שתביא בעל מלאכה ולשלם לו במיטב כספם, וכך נהג אף בזמנו בימים הקשים, בהם הפרוטה לא הייתה מצויה כל כך בכיסו. כשנשאל מדוע הוא מביא בעל מלאכה לתיקון קל כזה, לא חבל על הכסף? ענה הצדיק ואמר: "אני קונה את הזמן היקר בכסף!".

האדמו"ר הרב ישראל פרידמן מרוז'ין זצ"ל ידוע בכינויו "הרוז'ינאי" - נולד ב-ג' תשרי ה'תקנ"ז (1796) בפראהביטש. נקרא בשם ישראל (כיוון שהאדמו"ר ר' נחום מצ'רנוביל הבטיח להוריו כי ייולד להם בן עם נשמת הבעל שם טוב). מילדותו ניכר כי לגדולות נועד. כבן שש היה כשנפטר עליו אביו בדמי ימיו, ואחיו ר' אברהם מפראהביטש גידלו וחינכו. בהיותו כבן 16 שנים נפטר עליו אחיו בדמי ימיו, ורבינו התמנה כממלא מקומו. תוך כישרון ארגוני בנה את המרכז החסידי. הדבר עורר את התפעלותם של צדיקי הדור.

בתחילה שימש כאדמו"ר בפראהביטש ומשם עבר לסקווירא ולאחר מכן יסד את שושלת רוז'ין. כעבור עשרים וחמש שנות הנהגה נאסר בעקבות עלילה של 'מתנגדים' ע"י שלטון הצאר, הוא הואשם, בכך שציווה להרוג שני 'מוסרים' (יהודים שהלשינו לשלטון על העלמות מס בקרב הקהילה היהודית ועל חיבי-גיוס). 22 חודשים ישב במאסר בקמיניץ ובקיוב. מששוחרר עבר לקישינב, משם ליאסי ולבסוף לסדיגורה, שבה בנה, מחדש את מרכזו, שעלה עוד על זה שברוז'ין. נפטר ב-ג' חשוון ה'תרי"א (1850). חי כ-54 שנים. ציונו בסדיגורה. בנו, ר' שלום יוסף המשיך את דרכו. ששת בניו שימשו כאדמו"רים. על אף שהיה נודע באורח חייו המפואר, נודע גם בפרישותו וקדושתו שכמעט לא היה אוכל. מסופר, כי כאשר היה הולך על השלג עם נעלי הזהב, הנעליים היו ללא סוליות והיו ניכרים עקבות הדם. העיד על עצמו לפני פטירתו כי "לא נהניתי מהעולם הזה כלל".

סבא (מצד האב): ר' אברהם המלאך. **אביו:** ר' שלום שכנא. **אימו:** מרת חווה (נכדת ר' נחום מצ'רנוביל). **נשותיו:** מרת שרה (בת ר' משה ראש הישיבה בבדיצ'וב ורב בבוטושאן - זיווג ראשון). מרת מלכה - (זיווג שני. אלמנת רבי הירש מרימנוב). **מרבתי:** אחיו, ר' אברהם (השני) מפראהביטש (ה'מלאך הקטן'). **מתלמידי האדמו"רים:** ר' משה פאלייר מקורבין, ר' יצחק דוד מלובין, ר' אלימלך שפירא מגרוז'יסק. **ילדיו האדמו"רים:** ר' שלום יוסף מסדיגורה (ממלא מקום אביו), ר' אברהם יעקב מסדיגורה, ר' דוב בער מליווא, ר' מנחם נחום משטפנשט, ר' דוד משה מצ'ורטקוב, ר' מרדכי שרגא פייביש מהוסיאטין. **בנותיו:** מרת חיה מלכה (נישאה לר' יצחק טברסקי מסקווירא), מרת מרים (נישאה לר' מנחם מנדל הגר מויז'ניץ), מרת גיטלה (נישאה לר' רבי יוסף מונזוהן), מרת לאה (נישאה לר' דוד הלפרין). **מספרי:** **יעירין קדישין- ד"ת**

זה חודשים שרבינו נתון במאסר בעקבות עלילה זדונית. חסידיו כמהים לראותו, אך השלטונות אינם מאפשרים לאיש לבקר. גדולה במיוחד דאגת אימו, דאגת אם לשלום בנה. יום אחד הצליח אחד מחסידיו, עשיר מופלג, שניהל עסקים מסועפים על-פני כל המדינה, להשיג אשרת ביקור בכלא. האישור, שניתן לו בזכות קשריו הטובים, הותנה בשמירת הביקור בסוד. לילה קודם הפגישה התגנב לבית אימו של הצדיק. דמעות התרגשות הציפו את עיני האם. "אנא, הבא לי סימן שאכן ביקרת אצל בני", התחננה. "המקום הראשון שאליו אבוא בשובי מהכלא יהיה ביתך", הבטיח החסיד הנאמן. פגישת החסיד עם רבו

הייתה מרגשת מאוד לשניהם. מיותר לתאר את רגשותיו של החסיד כלפי רבו, אך גם שמחתו של הצדיק הייתה רבה. במיוחד שמח למשמע פרישת- השלום מאימו. שעה ארוכה שוחחו בעניינים שונים. בשלב מסוים, כשחש החסיד כי השעה כשרה, ביקש רשות להציג שאלה הטורדת את מנוחתו מאז נאסר. לאחר שהצדיק הבטיחו כי לא יקפיד עליו, העז לשאול. תחילה הלך סחור-סחור ופתח בסיפור על הבעל שם-טוב כי בראשית ימי התגלותו הגיע לעיירה בוואהלין ועל אף שהאב"ד שהיה מתנגד סירב לצאת לכבוד הבעש"ט, הצדיק פעל עבורו שיעלו לו את פרנסתו לאחר שרב העיר סיפר על קושי פרנסתו ביתו.

ואז הוסיף: בשעה שרבינו בא לחג-השבועות לביקור בלמברג. בהגיעו לשער העיר המתין לו המון רב. בנו של רב העיר (הגאון בעל 'ישועות יעקב') התקשה להשלים עם העובדה שהכבוד שחלקו בני עירו לצדיק עולה על הכבוד שנוהגים בני העיר באביו המרא-דאתרא. פעל הן למנוע מהצדיק לקיים מניין בימי החג באכסנייתו. הצדיק מרוז'ין העביר על מידותיו ובתום ימי שהותו, פנה לערוך ביקור בבית המרא-דאתרא. בעלותו במדרגות עישן, כהרגלו, מקטרת. בנו של הרב, שעדיין לא נחה דעתו, שילח לעבר הצדיק גערה: "עזות היא להיכנס לבית אבא עם מקטרת ביד!".

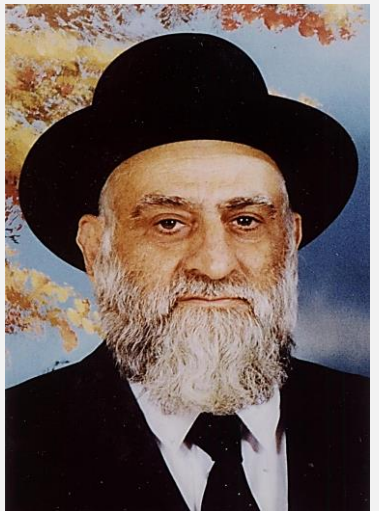
הצדיק מרוז'ין לא הגיב לגערה החצופה, ואולם חסידיו אמרו לבן הרב: "גם כאשר ביקר רבנו אצל הרב מאפטה עישן מקטרת, ואיש לא הקפיד על כך". הן לא ויתר: "וכי משווים אתם את הרב מאפטה לאבי, רבה של למברג?!". לא חלפו ימים רבים ומיתה חטופה פקדה את בן רבה של למברג. בין החסידים מדברים כי התקיים כאן מאמר חז"ל: 'שני ת"ח... אין נוחים זה לזה בהלכה, אחד מת ואחד גולה'. והנה, בנו של בעל ה'ישועות יעקב' נפטר ואילו רבנו נמצא בגלות".

הרהר הצדיק מרוז'ין והשיב: "לא, אין המשל דומה לנמשל. מותו הטראגי של בן הרב איננו קשור ביחסו כלפיי, שהרי אני מחלתי לו מחילה גמורה כבר באותו רגע. גם גלותי איננה קשורה לסיפור זה, אלא לעניין אחר לגמרי. אגלה לפניך סוד כמוס, אשר אף ישמש לך הוכחה בעבור אימי כי פגשתי בכלא. בטרם נתעברה זוגתי עם בני הצעיר (הרבי מהוסיאטין), באתי לאימי ואמרתי לה:

'נודע לי כי בעולם העליון יש נשמה גבוהה ביותר אשר נגזר עליה לרדת לעולם הזה, ונשמה זו תשפיע טובה בעולם, ברוחניות ובגשמיות. עם זאת נגזר על אותו צדיק שיוריד את הנשמה למטה באחד מיוצאי חלציו, שעליו להתייגר בייסורי גלות ומאסר. באתי אלייך, אימי, כדי לשמוע בעצתך'. 'תשובת אימי הייתה חד-משמעית: 'מה לא יעשה אב בעבור ילדיו!'. ובכן, הלוא תדע מדוע יושב אני במאסר'. קיים החסיד את הבטחתו ומיד בשובו לרוז'ין סר לבית אימו של הצדיק. כשסיפר לה את ששמע מבנה, נהרו פניה. "החייטני", אמרה האם, "החייטני".

הגאון הרב אליהו שרים זצ"ל - נולד בי"א אדר ה'תרצ"ב (1932) בירושלים. בילדותו למד בתלמוד תורה 'בני ציון' בירושלים. בגיל שנים-עשרה עבר ללמוד בישיבת 'פורת יוסף' בעיר העתיקה. **בהיותו בגיל עשרים ואחת שנים בלבד הוסמך לשחיטה והוראה.** לאחר נישואיו שימש כר"מ בישיבת 'פורת יוסף' בקטמון. בשנת ה'תשי"ט (1959) עבר לתל-אביב. תחילה שימש כספרא דיינא בפתח תקווה (בביה"ד של הרבנים הגאונים ר' ראובן כץ ור' שמשון קרליץ). בשנת ה'תשכ"א (1961) פתח סניף של ישיבת 'פורת יוסף' בתל אביב (יחד עם ידידו ר' שלמה בן שמעון).

בשנת ה'תשכ"ב (1962) החל לשמש כרב שכונת 'מרכז מסחרי' בתל אביב. בשנת ה'תשכ"ח (1968) הקים את מוסדות 'תורה והוראה' בתל-אביב (השיעורים נמסרו ע"י רבני ישיבת 'פורת יוסף' הגאונים הרב שמעון בעדני ומרן הרב עובדיה יוסף). בשנת ה'תשד"מ (1984) לאחר פטירת חמיו, החל לשמש כאפוטרופוס ציון רשב". בשנת ה'תשמ"ז (1987) הקים תלמוד תורה וגן. מגיל חמישים למד קבלה מפי הגאון המקובל ר' שמואל טולידאנו. **עננות מופלא. גאון בנגלה ובנסתר.** נפטר לאחר מחלה בכליות בד' חשוון ה'תשס"ב (2001) בתל-אביב. חי כ-69 שנים. ציונו בבית העלמין ירקון. בשכונת ידידיה בתל אביב נקרא רחוב על שמו.

אביו: ר' עזרא (מקים, ר"מ ומנהל ישיבת 'פורת יוסף'). **אימו:** מרת עדינה זריפה (בת ר' יצחק שרים, מגדולי חכמי חלב). **אשתו:** מרת רבקה (בת הגאון ר' רפאל עבו, ראש אבות בתי הדין בתל אביב. נישא בשנת ה'תשט"ז (1956)). **מרבותיו הגאונים:** אביו ר' עזרא, ר' עזרא עטיה (ראש ישיבת 'פורת יוסף'), ר' משה עדס (רבו המובהק), ר' אפרים הכהן, ר' יעקב עדס, ר' שאול ענתבי, ר' מנצור בן-שמעון, ר' נתן סאלם, ר' יהודה צדקה, ר' בן ציון אבא שאול, ר' יעקב כהן, ר' שבתאי אטון, מרן ר' עובדיה יוסף, ר' שמואל טולידאנו (רבו בקבלה). **חברותא:** הרשל"צ הרב הגאון מרדכי אליהו. **מתלמידיו הגאונים:** ר' אברהם יוסף (רב העיר חולון), ר' יעקב זמיר (דיין בבית הדין הרבני הגדול), ר' יוסף הדנה (רב עדת האתיופים בארץ), ר' זמיר כהן (יו"ר ארגון הידברות), ר' יוסף שעשוע (פוסק הלכה), ר' מיכאל עבו, ר' שמעון מלכה (אב"ד בת"א), ר' עזרא עטיה (נכד ראש הישיבה הגאון הרב עזרא עטיה), ר' דוד טופיק. **ילדיו:** לרב ארבעה בנים ושתי בנות. ביניהם - ר' מתתיהו (מכהן כראש ישיבה וממלא מקום אביו בהקדש הספרדי במירוון), ר' דביר (ר"מ בישיבת 'תורה והוראה'), מרת עדינה (נישאה לר' מיכאל עבו, ראש כולל). **מספריו:** **ידעת אליהו** - תשובות בהלכה וחיידושי תורה.

פעם בחוה"מ סוכות, נכנס אברך לביקור חג אצל רבינו. היה זה לאחר שכבר סיימו המבקרים הרבים לפקוד את בית רבינו. האברך האריך רבות בשיחתו עם רבינו ולכן התאחרה השעה. בניו של רבינו, שידעו מחולשתו של רבינו סידרו בינתיים את השולחן לארוחת הצהריים עד שילך אותו אברך כדי שרבינו יוכל לסעוד את ליבו. לאחר שהלך האברך, קם רבינו סר וזעף, ושאג מנהמת ליבו על בניו: **"היכן הוא כבוד התורה?!"** כשראה שאינם יורדים לסוף דעתו אמר: **"האברך הבין שהוא מפריע כיוון שראה שמסדרים את השולחן ולכן הלך. אינני אוכל מסעודה של בזיון תלמיד חכם!"** ('ועל אליהו' עמ' קס"ה)

באחת הפעמים ניגש רבינו אחד מחשובי האברכים ושאלה חמורה בפיו בעניין אבן העזר, בה התחבט ודן עם שאר האברכים. נענה הצדיק בענוות חן ואמר: **"יש לי ב"ה ספריה גדולה. אעניין שם בלי נדר היום אחה"צ, ואבדוק מי מדבר בעניין זה, ותוכל לעיין בזה"**. רבינו לא הלך באותו היום לביתו, מאחר ונזקק ללכת למספר מקומות בענייני הישיבה, ועד שעות הערב שהה בסידוריו. לקראת תפילת ערבית חזר רבינו לישיבה, ומיד פנה במאור פנים לאברך ואמר: **"חיפשתי עבורך, ואכן כמה מגדולי האחרונים דנים בזה"**. ואמר לו את שמות הספרים והעמוד בו מתייחסים לנושא. בין השאר מנה את הספרים 'פתחי תשובה', ה'נודע ביהודה' ו'אגרות משה'. האברך הודה לו על טרחתו ואורו עיניו, ורק אחד מן האברכים שעמד בצד, שידע בדרך מקרה כי רבינו כלל לא הגיע לביתו עמד משתומם על ענוותנותו וגאונותו של רבינו ושמר את סיפור המעשה בליבו. רק לפני מספר שנים לאחר פטירת רבינו סיפר זאת לבנו הצעיר. ('ועל אליהו' ע"מ קצ"א).

ויפר רבינו שהיה החברותא של הרשל"צ הגאון הרב מרדכי אליהו בישיבה שבאותם הימים הם היו יושבים ולומדים תורה מעת סיום תפילת ותיקין ועד אחרי חצות הלילה. והיו שניהם אוכלים פיתה אחת, לבן אחד וביצה אחת שהיו מחלקים אותה ביניהם חצי-חצי.

באחת הקהילות באירופה פרץ סכסוך עז לגבי המשך הישארותו של אחד מהמשמשים בקודש בביה"כ המרכזי שם בתפקידו, כשהקהילה נחלקה לשני מחנות. מרן הרשל"צ ר' עובדיה יוסף הכריע בעד הישארותו בפסק מנומק ששלח לקהילה, ורבינו עשה מאמצים רבים שיקיימו את הפסק. אך אש המחלוקת להטה בעוז. אחד מהעשירים התקשר לרבינו (מדובר באדם שהתנגד להישארותו של המשמש בקודש) ובפיו הצעה: **"חכם, מחר תיקח מטוס ותגיע הנה, ותגמור את העניין לרצוני, ואתן לך מאה אלף דולר!"**. רבינו השיב: **"אני מכור לבורא עולם ואי אפשר לקנות אותי בשום סכום!"**. ורק יעץ לו באריכות איך לסיים את המחלוקת וכך הושגה פשרה והשלום חזר אל מקומו.

יחד עם זאת הוכיח את העשיר קשות שהתנגד לקבל את פסק הדין של מרן באומרו: **"אתה אדם חכם, מה אתה משחק באש? כבוד התורה- היכן הוא?! כשיש פסק דין מרב גדול עושים מזה פלסטר?"**. הנדיב פרץ בכבי והסביר כי חלילה לא הייתה לו כוונה לפגוע בכבוד מרן ורק בגלל המחלוקת עשה כן וקבל על עצמו לקבל את הפסק ולבקש את סליחת מרן. **עוד באותו הערב התקשר מרן לרבינו והודה לו על טיפולו בפרשה זו וסיומה.** ('ועל אליהו' ע"מ קעט)

רבי קלונימוס קלמיש שפירא זצ"ל הי"ד האדמו"ר מפיאסצ'נה - נולד בגרודזיסק בשנת ה'תרמ"ט (1889). נקרא ע"ש סבו מצד אמו הרה"ק (בעל ה"מאור ושמשי"). עודנו תינוק בעריסה העמיד עליו אביו משמש מיוחד, שייטול ידיו בכל עת שיתעורר משנתו, וישגיח לבל יישאר רגע ללא כיסוי הראש. בהיותו כבן שנתיים חלה אנושות ובחסידי ה' הבריא.

עוד בטרם הגיע לגיל שלוש נפטר אביו הקדוש. בהיותו כבן ט"ז (שנת ה'תרס"ה) התחתן ועבר לגור בקאזניץ כדי להיות סמוך על שולחן חותנו. לאחר כארבע שנים בשנת ה'תרס"ט (1909) בעקבות פטירת חותנו הוסמך לרבנות והחל לשמש כאדמו"ר. ומשנת ה'תרע"ג (1913) החל לכהן כרב הקהילה בפיסצ'נה. לאחר מלחמת העולם הראשונה עבר לוורשה אולם אנשי פיסצ'נה ביקשוהו, כי ימשיך לשמש כרבם על אף המרחק - והוא נאות להם.

גאון בנגלה ובנסתר. ניתן לראות בספריו את גדולת הבנתו וידיעותיו בכתבי האריז"ל, הזוהר הקדוש ובספרי קבלה נוספים. **ענוותן מופלא. מלומד בניסים. רבים פנו אליו ונושעו. בעל מסירות נפש מופלאה. בעל אהבת ישראל עזה.** את כל כוחו ואונו היה מפזר

על שחרורו של בחור מחסידיו שהגיע תורו להתגייס לצבא הפולני, מוציא עליו ממון רב לשוחד, עושה תחבולת שונות ואינו נח ואינו שקט עד כי ישוחרר. ייסד בשנת ה'תרפ"ג (1923) ישיבה בשן 'דעת משה' ע"ש חותנו. בעוד שהוא וביתו חיו תמיד בצמצום ודחקות, היה מעמיס על עצמו חובות רבים נוספים מחמת עול החזקת הישיבה בריווח ובכבוד, אף על גופו ובריאותו לא חס. כשגברה עליו מחלת הרמטיזם והרופאים ציוו עליו בתוקף שיסע למעינות מרפא בחו"ל סירב רבינו לשמוע להם באמרו "אם אסע, הישיבה מה תהיה עליה". כל תלמיד היה לו כבנו. כוחות אדירים השקיע בחינוך, הן לקטנים והן לגדולים. בשנת ה'ת"ש (1940) הנאצים ימ"ש הפציצו את וורשה ופגעו בבנו יחידו. לאחר מספר שעות התפוצץ פגז ליד ביה"ח שהרג את כלתו. בנו נפטר ל"ע ביום השני של חג סוכות. באהבה רבה הצדיק עליו רבינו את דינו, ומפני קדושת החג הבליג על יגונו, ואפילו אנחה קלה לא הוציא מפיו הן בעצם יום החג והן בשבת שחל למחרתו. זמן קצר לאחר מכן נפטרה גם אמו. למרות בקשות חוזרות ונשנות סירב להצעת הבריחה והעדיף להישאר עם חסידיו בגטו עד הסוף. כתביו הוטמנו בבור, ולאחר המלחמה נמצאו בדרך נס ע"י גוי, שחפר בגיטו וכך הובאו לדפוס. נלקח למחנה העבודה בבודז'ין באזור לובלין וב-ד' בחשון ה'תש"ד (1943). העלו את רבינו עם רוב אנשי הגטו על מוקד משרפות הכבשן. חי כ-54 שנים.

סבא: אדמו"ר רבי חיים שמואל מחנצין. **אביו:** ר' אלימלך שפירא מגרודזיסק (בעמ"ח "דברי אלימלך", ו"אמרי אלימלך" זקן אדמו"ר פולין. בן הרה"ק רבי חיים מאיר יחיאל ממאגליניצא). **אמו:** מרת חנה ברכה (בתו של הרה"ק רבי חיים שמואל הלוי הורוויץ). **אשתו:** חיה רחל (בת ר' ירחמיאל משה הופשטיין מקאזניץ). **אחיו:** ר' ישעיהו. **בנו:** ר' אלימלך בן ציון הי"ד (נישא למרת גיטל ע"ה הי"ד בת הרה"ק רבי שלמה חיים מבוליכו). **בתו:** רעכיל יהודית (בעלה ר' יחזקאל הכהן רבינוביץ). **מרבותיו:** ר' ירחמיאל משה הופשטיין קאזניץ. **מספריו:** **יחובת התלמידים** - הדרכה בלימוד ועבודת ה', מיועד בעיקר לתלמידים צעירים **יאש קודש יבני מחשבה טובה ידרך המלך • הכשרת האברכים • מבוא שערים יצו וזירוז**

המשפט השגור בפיו והיה אומרו בכל הזדמנות: "הדבר הכי חשוב בחיים זה לעשות טובה ליהודי אחר".

○ יפר עד ראייה מזקני החסידים מעשה שהיה עם רבינו בשנה הראשונה לפטירת אביו הק' זי"ע והיו מביאים את הילד - רבינו לביהמ"ד לומר קדיש, והנה פעם אחת, בתפילת מנחה, התעקש הילד וסירב לומר את הקדיש בהטעימו - "איך אומר קדיש בשעה שאני רואה את אבי כאן יושב על כסאו כבעודנו חי?"

מסופר על אחד הבחורים בעל מבנה גוף חסון, שנקרא להתייבב לעבודת הצבא, נכנס הלה אל רבינו ושטח בפניו את צרתו, פנה רבינו לעבר התנור, טבל את אצבעו בפחם, ורשם דבר מה על מצחו של הבחור, ושוב נטל פיסת נייר ומחק בה את רושם הפחם מעל המצח, אח"כ הבטיחו שלא יגויס, הלך הבחור בכח אותה ברכה והתייבב בלשכת הגיוס, הרופאים והקצינים, שבדקוהו הביטו בפניו בפליאה ושוב הביטו זה בזה בהשתוממות ומיד רשמו לו **תעודת פטור**... שב הבחור לרבינו, סיפר בהשתאות על שחרורו הפלאי וביקש לדעת, מה רשם רבינו על מצחו, השיב לו רבינו בחיוך: '**רשמתי על מצחך בכתב שמשמשים בו מלאכי השרת**'.

מעשה היה בחסיד ותיק אחד ור' וואווע ווארקער שמו, שבתחילה נסע לאדמו"ר"ם מראדושיץ שידלובצא וביאלובזיג ואח"כ מצא את מקומו בפיסצ'נא, שנקרא פעם באישון ליל בשכבו כבר על ערש יצועו לבית רבינו, ומשאמרו לו שהרבי קוראו, התחיל לרעוד וארכובותיו דא לדא נקשן, לאחר זמן סיפר כי בדיוק באותו זמן יושב היה ומפליג בהרהורים אחרי רבו החדש, "הרי נסעתי לראדושיץ ולשידלובצא, ומה לי ולרבי זה שהוא צעיר לימים?" תוך כדי הרהור נקראתי לבית הרבי ונבהלתי, כשנכנסתי אליו, אמר לי - **עשיתי לי כעת חשבון נפש ולא מצאתיך ברשימה שלי**... ומאז נתקשר ר' וואווע לרבינו

כל תלמיד שהגיע לפרקו, הריהו משתדל עמו להשיאו אשה, ואם בן עניים היה, נשא גם בכל הוצאות חתונתו, בנשואי בן הישיבה היה רואה עצמו כמחותן ראשי, כאילו אביו היה. מעשה באחד מתלמידיו שדברו בו נכבדות, והצד השני חך בדבר, מכיוון שלא היה הצעיר מרום היחס, מיד קרא רבינו לאבי המדוברת, ואמר לו: "שמא אין זה לפי כבודך להיות המחותן שלי? בחור זה אני הוא העומד מצידו".

מסופר, שאחד ממקורבי רבינו נסע פעם ללונדון ועשה חיל במסחרו ולימים נהפך עליו הגלגל, ומתחרים רבים קמו עליו וערערו את מעמדו, הלה הריץ מכתב לרבינו להפקד בישועה ורחמים ורבינו השיבו: "**אם תשלח מיד י"ד פעמים י"ד לירות שטרלינג לטובת הישיבה מבטיחני לך שידך היה על העליונה**". האיש מיהר לעשות כן, ובאורח פלא נחל הצלחה מעל כל מתחריו.

הגאון הרב יהודה מודרן זצ"ל מסיגט - נולד ב-ח' טבת ה'תק"פ (1819) בפרשבורג. כבר בילדותו הצטיין בלימודו. העיד הגאון רבי נפתלי הכהן שווארץ זצ"ל (אב"ד מאד) על רבינו: כשהיה בן חמש שנים בלבד היה יכול ללמוד בעצמו היטב גמרא. כשהיה רבינו כבן שמונה הביאו אביו למרן ה'חת"ם סופר' ללמוד בישיבתו והיה הצעיר מבין תלמידיו ונעשה לאחד מחביבי תלמידיו. מחונן בכשרונות עצומים ובזכרון נפלא, ובהיותו כבן עשר כבר ידע בעל פה חלקים גדולים משו"ע יורה דעה. בהיותו כבן עשר ירד אביו מנכסיו ונפטר כעבור כשנתיים, כשהוא משאיר את בנו יתום מחוסר כל. רבינו למד במשך עשר שנים בלי הפסק משנת ה'תקפ"ז (1826) עד שנת נישואיו בשנת ה'תקצ"ז (1836). יצק מים על ידי רבו מרן ה'חת"ם סופר. לאחר נישואיו בשנת ה'תקצ"ב (1831) התיישב בעיר סיגט. כאשר היה רבינו אברך כבן עשרים וחמש שנים העיד עליו הרה"ק רבי יהודה צבי מראזלא זי"ע אחרי שפלפל עם רבינו שעות ארוכות בחכמת הנסתר, והוא גדול גם כן בחכמת האמת. ייסד ישיבה שם. במשך חמישים ושש שנים, יום אחר יום לילה אחר לילה 'עד נשימתו האחרונה' לא ביטל מלימוד התורה הקדושה אפילו רגע אחד.

עסק בתורה ועבודה 'לשם שמיים בנגלה ובנסתר בקדושה וטהרה'. גדולי הדור העריצו את ספרי רבינו. ביניהם האדמו"ר הגה"ק רבי חיים הלברשטאם (אב"ד צאנז הידברי חיים) שהפליג לשבח את רבינו באשר לספרו 'זכרון שמואל' ואמר: **"מעטים הם בדורנו שיכולים לחבר ספר כזה"**. האדמו"ר ר' יקותיאל יהודה טייטלבוים (הייטב לב' אב"ד סיגט) היה מעיין הרבה בספרו של רבינו. ברח מהכבוד ופרסום. סירב לקבל עליו את עול הרבנות. כבר בשנת ה'ת"ר (1939) הפציר בו הגה"ק האדמו"ר ר' חיים הגר מקאסוב (ה'תורת חיים' זי"ע) שהיה רבה של כל הסביבה, וביקש שימש רבינו לראב"ד בסיגט, אך רבינו סירב. וכן סירב מספר פעמים להצעות רבנות. עבר נסיונות רבים. שתי בנותיו נפטרו בחייו. אבל רבינו לא הפסיק מסדרו והמשיך בעבודתו ללמוד וללמד לאחרים. בשנותיו האחרונות כאשר נחלש גופו הטהור, וכבר עלה לו בקושי רב, לא נמנע להשיב את דבר ה' לשואליו. נפטר ב-ד' חשוון ה'תרנ"ד (1893). חי כ-74 שנים. ציונו בסיגט.

אביו: הקצין איש אפרתי רבי ישעיה (היה תלמיד חכם ונגיד וחסן, מנכדי ה'תוספות יו"ט' ובעל 'סמיכת חכמים'. בעל צדקה גדולה. שימש כחבר בחברא קדישא' בפרשבורג). **אימו:** מרת בילא. **אשתו:** מרת חיה ראו"ל (בת הגאון ר' שמואל זנוויל). **מרבתי:** הגאונים אביו, ר' ישעיה, מרן הרב משה סופר שרייבר ה'חתם סופר' (רבינו היה תלמידו המובהק), האדמו"ר ר' שלום רוקח מבעלז, האדמו"ר ר' יהושע רוקח מבעלז. **מתלמידיו:** הגאונים רבי שלמה לייב טאבאק זצ"ל (בעל ערך ש"י ראב"ד בסיגט. תלמידו המובהק), הגאון רבי נפתלי שווארץ (אב"ד מאד זצוק"ל ה'בית נפתלי'). **מספריו:** **יפרי העץ** - על התורה הקדושה **זכרון שמואל** - על מסכת גיטין **יד יהודה** - שו"ת על ארבעת חלקי שו"ע (החיבור נעלם בזמן מלחמת העולם) **יחידושים נוספים** שלא נמצאו על מסכת סוכה, סנהדרין, בבא מציעא, נדרים, וגם על שו"ע חושן משפט.

יפרי הגה"ק רבי חיים צבי מנהיימר זצ"ל (מח"ס 'עין הבדולח' ואב"ד אונגוואר), שבתקופת לימודו בפרשבורג כאשר היה אז רבינו ילד בגיל חמש שנים בלבד, ביקר בעת ההוא גאון אחד והלך רבינו אליו להבחן על ידו, אמר לו הגאון שילמד לפניו דף גמרא במס' ב"ק פרק הגזול עצים. לפליאת אותו גאון הילד בן החמש למד את הדף כאחד הבחורים הגדולים והמליץ עליו הגאון והוא שעדיין לגאון ולתפארת.

בשנת ה'תקצ"א בזמן הקיץ בהיותו כבן 11 שנים בלבד חלה רבינו במחלה מסוכנת ל"ע והרופאים התייאשו ממצבו. באו מבני משפחתו לרבו הגאון ר' חיים משה סופר (ה'חת"ם סופר' זי"ע) וביקשו שיתפלל עליו. ה'חת"ם סופר' היה לומד אז הסוגיא של 'חוששין לזרע האב' (חולין ע"ט ע"א), ואמר: "הנער הזה משורשי הסמיכות חכמים וקיימא לן דחוששין לזרע האב על כן יהיה לו רפואה". ואכן בכוח התורה של רבו הגדול התרפא הילד באופן בלתי רגיל, והודו הרופאים כי התרפא שלא כדרך הטבע.

לאחר מכן חזר לבית מדרשו של ה'חת"ם זי"ע"א והמשיך בלימוד הישיבה. בגמר זמן הקיץ עמדו התלמידים על כור המבחן לפני רבם על לימוד מסכת בבא-בתרא. באמצע הבחינה שאל אותם ה'חת"ם סופר': "כמה פעמים נזכר שם של האמורא 'רבא' בכל המסכת?". ולא היה מבין התלמידים מי ששייב תשובה ברורה בדבר. אז קרא ה'חת"ם סופר' זי"ע"א לתלמידו הצעיר. רבינו השיב מיד תשובה קולעת כאשר עבר דף אחר דף בעל פה ואמר להם את מספר הפעמים שנזכר שמו של רבא במסכת. חבריו תלמידי הישיבה ראו ותמיהו על כוח זכרונו, והיה הדבר לפלא בעיניהם, שהרי היה חולה אנוש מוטל במשכב למשך שבועות רבים, ועם כל זאת השלים את לימודו בתקופה קצרה, ווהעדיף עליהם שכן דפי הגמרא סדורים היו במוחו בעל פה.

פעם אחת בא תלמיד חכם אחד לפני ה'חת"ם סופר' לבקש ממנו הורמנא היתר הוראה. ה'חת"ם סופר' אמר לתלמיד חכם, שיבחן את הילד היושב על ברכיו בשו"ע יורה דעה. התלמיד חכם ההוא לקח את השו"ע ובחן אותו. רבינו הרצה לפניו בע"פ את השו"ע בבקיות נפלאה. אמר הילד הת"ח בדרך מליצה: "הנכם באים לבקש הורמנא מה'חת"ם סופר' ואתם נבחנו בפנים, ואלו אני אמרתי בפנים השו"ע בע"פ ובוודאי מגיע לי הורמנא".

יפרי הגה"ק ר' אשר אנשיל פאנעט זצ"ל אב"ד הידאלמאש (בספרו 'דברות אש'): בליל פטירת רבינו בשבת פרשת נח שנאמר בו 'איש צדיק תמים', ברגע הפטירה כתבה העשית בבית המדרש. וכן סיפר האדמו"ר ר' יקותיאל יהודה גרינוואלד: "בבית מדרשו הדליקו ערב שבת נר גדול להאיר כל הלילה ובשעת יציאת נשמתו נכבה מעצמו. ולפלא היה בעיני אנשים אשר עמדו סביביו, כי בעת הסתלקותו היה קול רעש גדול קולות וברקים וארובות השמיים נפתחו. הגשם שטף עבר בזעף נורא וניכר כי בשמיים בוכים על פטירת הצדיק.

האדמו"ר הרב אלימלך רובין מיאברוב זצ"ל - נולד בשנת ה'תרי"ב (1852). בברית נקרא בשם 'אלימלך', על שם זקנו הרה"ק רבי אלימלך מסוקולוב. לצערם הגדול של הוריו הצדיקים, אירע אסון עם הילד. כאשר היה כבן שנתיים חלה במחלת אבעבועות, וכתוצאה מכך איבד מאור עיניו רח"ל. בכתה אימו לפני אביה האדמו"ר שר שלום מבעלזא, והוא ניחם את האם ואמר: **"אני מבטיח לך, שלא יחסרו לו העיניים!"**

כשגדל, השלים בשאר החושים את אשר החסיר בשל עיוורונו. התמדתו ושקידתו בתורה לא ידעה גבולות. בשחר נעוריו היה יושב והוגה בתורת ה' בש"ס ובפוסקים יומם ולילה, ובשקידה עצומה והפליא במעשה זה את כולם, עד שנעשה לגאון מופלג ובקי בכל התורה כולה. זאת למרות העובדה שלא ראה. זכרונו העצום היה מעורר השתאות, אצל כל מי שהיה משוחח איתו בדברי תורה. **בקי בכל הש"ס בבלי ירושלמי, וכן בארבעת חלקי שולחן ערוך!**

לאחר נישואיו שב לעיר בראד (מקום מגורי אבותיו). לאחר פטירת אימו התיישב בעיר שברשין, והחל בהנהגת עדת חסידים. שמו התפרסם ורבים פנו אל הצדיק ונושעו. תפילותיו היו לשם דבר. משם עבר להולושיץ לתקופה קצרה ומשם עבר ליאברוב והחל לנהוג באדמו"רות. **התפרסם כבעל רוח-הקודש**. שמו נודע למרחקים וגם מחוץ לעיר פנו אליו.

על אף היותו אדמו"ר מפורסם, שרבים נוהרים אליו, עזב לעיתים תכופות את העיר ונסע להסתופף בבעלזא. בקיץ שנת ה'תרס"ד (1903), חלה מאוד ולא היה מסוגל להכניס לפיו שום דבר מאכל. לאחר 'הימים הנוראים' יצא בלוויית בניו לוייען כיוון ששם היו רופאים מומחים. בסופו של דבר הוא פנה לאדמו"ר מרן הרב יששכר דב רוקח מבעלזא. נפטר ב-ה חשוון ה'תרס"ה (1904). חי כ-52 שנים. בדרכו האחרונה ליוו אותו כל בני העיר בעלזא. ציונו בבעלזא. מצבתו של רבינו נותרה על מקומה באופן פלאי, גם לאחר המלחמה, ולא שלטו בה ידי הרשעים.

סבא (מצד אימו): האדמו"ר ר' שר שלום רוקח מבעלז. **אביו:** הרה"ק רבי יצחק מראדיחוב. **אימו:** הרבנית הצדקנית איידל. **נשותיו:** מרת חנה פעשא (בת הרה"ק ר' יעקב משה מהובניב- זיווג ראשון), מרת חנה (בת הרה"ק רבי אלעזר סגי נהור מליז'נסק - זיווג שני). **מרבותיו:** דודו, האדמו"ר ר' יהושע רוקח והאדמו"ר ר' יששכר דב רוקח. **ילדיו (מזיווג ראשון):** חמישה ילדים. ביניהם: הגאונים ר' פייוויש ור' יצחק.

רבינו היה מרעיף שפע ברכות וישועות מן השמיים עבור המוני בית ישראל. תפילותיו עשו פירות ורבים נושעו מברכותיו. המונים נהרו אל רבינו להיפקד בדבר ישועה ורחמים, ואף במקרים קשים עמדה זכותו של רבינו לחולי ישראל להיושע למעלה מדרך הטבע. פעם בימי הפורים בעיצומה של קריאת המגילה, אירע אסון בעיר.

ילד קטן טיפס על עץ גבוה מחוץ לבית המדרש. הוא מעד ונפל על ראשו, וכבר לא ניכר עליו סימני חיים. מיד התעורר רעש גדול בבית המדרש. כאשר שאל רבינו לפשר הדבר, סיפרו לו את אשר אירע. רבינו אחז אומנות אבותיו, ויצא אל החצר. הצדיק מישש בידי הקדושות את איבריו של הילד. הילד קם כאחד האדם.

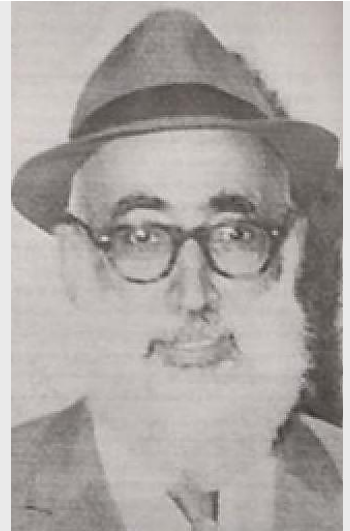
הוריו של הרה"ח ר' חיים יהושע פשעמיש ז"ל, לא זכו לזרע של קיימא שנים רבות. כעבור עשר שנים לנישואיהם עלה בדעתם להתגרש לא עלינו. כחסיד נאמן, נסע אל כ"ק מרן האדמו"ר ר' יהושע רוקח מבעלזא זי"ע, ושאל בדעת תורה מה לעשות. הורה לו כ"ק מרן להמתין שנה נוספת, ואכן בתוך אותה שנה נפקדו. לאחר תקופה, הרגישה לפתע אימו של ר' חיים יהושע, כי אינה מרגישה רוח חיים של העובר רח"ל, ודאגה גדולה מילאה את ליבה. אולם לדאבון ליבם, לא ניתן היה לגשת לאדמו"ר ר' יהושע רוקח מבעלזא מאחר וכבר התבקש לבית עולמו.

באותם הימים הזדמן רבינו לעירם טארניגראד, אליה היה מגיע לעיתים. בצר להם פנו אליו לבקש ולהתחנן על נפשם. רבינו ביטל את דבריהם ואמר להם בבטחה כי אין להם ממה לחשוש, ואף הסביר: "הוא הרי מיוחס", הכוונה שהוא מברכת הצדיק, ולכן אינו משמיע את עצמו. סמוכים ובטוחים מברכת הצדיק יצאו מן הקודש, ואחד החסידים שהיה נוכח שם אף העיר, כי רבינו דיבר על העובר בלשון זכר, ובירכו כך, ולכן בוודאי יהיה להם בן זכר. ואכן, בבוא העת, נולד להם בן זכר. בברית קראו את שמו 'יהושע' ע"ש כ"ק האדמו"ר מרן ר' יהושע רוקח זיע"א.

בחלוף הזמן התברר, כי הילד סובל ברגליו, ואינו מתפתח כראוי. לאחר תקופה שוב הזדמן רבינו לטארניגראד. נכנסו ההורים המודאגים לרבינו, כאשר הילד נישא על זרועותיה של אימו, וביקשו שרבינו יברך את הילד ברפואה שלימה. אך נכנסו אל חדרו, קרא רבינו לאימו - על אף היותו סגי נהור - ושאל אותה: **"מדוע את נושאת אותו על ירך? הניחי אותו על הארץ!"**, ואכן, כאשר הניחה את בנה, החל מיד **ללכת כאחד האדם**.

כאשר ביקר רבינו את הרה"ק רבי יעקב מנאראל זיע"א, הם שוחחו ביניהם ארוכות בדברי תורה ובסיפורי צדיקים. תוך כדי שיחתם פנה רבינו אל אחד מבניו של הרה"ק מנאראל, והורה לו לעבור לחדר הפנימי והוסיף: "והרם נא את הספר 'תרומת הדשן'. **נכנס הלה לחדר השני, ואכן מצא את הספר 'תרומת הדשן' מוטל על הארץ**.

פעם נכנס רבינו לבית אחד, והתבטא: "נראה שאין כאן בעל הבית, כיוון שבקרנות הבית ישנם קורי עכביש, ודרכן של בעלות הבית לנקותם". באורו הבהיר היה מרגיש ורואה בעיניו הצפיות, אף דברים, שאנשים הרואים, אינם מבחינים בהם. כל מי ממכיריו או חסידיו שהיה נכנס אליו, מיד היה מכירו וקוראו בשמו, אף על פי שלא ראה ולא שמע אותו.

המקובל הרב שאול דוד חי מועלים זצ"ל - נולד בשנת ה'תר"ע (1910) בבגדאד. באותה התקופה מקובלים רבים צמחו שם. בצעירותו למד בת"ת שבעירו שייסד הגאון הגדול ריש גלותא רבינו עבדאללה סומך זצ"ל ותלמידיו הגדולים. בילדותו ובנערותו למד אצל ר' מנשה אלכאתב זצ"ל. עם סיום לימודיו התורניים רצה להינות מיגיע כפיו ולכן עסק בפקידות אצל סוחר בדים. בהמשך התמחה בחיטוט. בכל זמן פנוי שהיה לו שקד על התורה הקדושה. במשך שנתיים למד אצל המקובל האלוקי חכם יהודה פתיה זצ"ל שהיה מגדולי המקובלים בבגדאד באותם הימים ואף זכה ללמוד איתו ביחידות ביום שבת קודש ובמוצאי שבת. בשנת ה'תרצ"ה (1935) סמך ר' יהודה פתיה את רבינו לרב בטרם עלה לארץ. בשנת ה'תש"י (1950) עלה לארץ עם אשתו, שלושת בניו ושלוש בנותיו. הוא התגלגל ממקום למקום במעברות השונות, עד שהגיע למעברת תלפיות בירושלים. בשנים אלו עבד מעט בשעות המאוחרות של הלילה בצמצום הכרחי כדי לפרנס את משפחתו ושאר הזמן עסק בתורה הקדושה בנגלה ובנסתר.

עוד בנעוריו כיתת את רגליו לספריות הגדולות של רבני בבל והעתיק מהכתבים שהשאירו אחריהם. באופן זה הציל כמה חיבורים. בימי העניות הקשה, ששררה בארץ לקח על עצמו לערוך ולהדפיס את ספרי הגאון המופלא רבי אליהו מני כאשר ילדיו סייעו לו כשהגדול שבהם היה אז כבן י"ג שנה. רבינו הוציא לאור את הספרים 'מזכיר שלום', 'ברכת אליהו' ו'מעיל אליהו' וכן זכה להוציא את הספר 'שם משמעון' לגאון המקובל ר' שמעון אהרון אגסי ואת 'בן איש חיל' של מרן הגאון הגדול חכם יוסף חיים. הוצאת הספרים הייתה משימה קשה ביותר, כיוון שכתבים הרבים היו בכתב יד ללא טיפול ושמירה, מפוזרים ומפורדים והיה צריך להשקיע עמל רב ועצום יומם ולילה במשך חודשים רבים. את כל הוצאות הדפוס של ספר 'בן איש חיל' ח"ג וספר 'מלאך הברית' גייס בעצמו ובעזרת בניו.

עם יסודה של ישיבת 'פורת יוסף' בעיר החדשה הצטרף רבינו לקבוצה מצומצמת של גדולי המקובלים. שם למד כעשר שנים ועלה והתעלה בלימוד הקבלה. הצטיין ברוחב ידיעותיו בכל ספרי האריז"ל ומרן הרש"ש בהקדמותיו ובסידוריו והמפרשים ובספרים תורת חכם, יפה שעה, שמן ששון ובית לחם יהודה והיה זוכר את דבריהם בעל פה וכשהיו מתקשים בדבר מה, היה אומר בעל פה את התירוצים שנאמרו בספרי המפרשים. בשנת ה'תשכ"ג (1962) יסד ישיבה ללימוד הקבלה על שם מרן הגאון המקובל האלוקי כמוהר"ר יוסף חיים זלה"ה ישיבת 'בן איש חיל'. אף כשחלה, המשיך למסור את שיעוריו בישיבה עד לאביו שבשמיים. נפטר ב-ו' חשוון ה'תשל"ט (1978). חי כ-68 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

בנו: ר' יהודה. **מרבתינו:** המקובל ר' יהודה פתיה, המקובל ר' אפרים הכהן זלכה, ר' מנשה אלכאתב. **מספריו:** **ילחם אבירים** - פירוש על אדרא דמשכנא וספרא דצניעותא.

על ענותנותו העצומה ועל העובדה, כי רבינו הסתיר את ידיעותיו מכולם ואפילו מבני משפחתו ניתן ללמוד מהסיפור המופלא הבא: בשנת ה'תש"ב (1942) נפטר רבו הנערץ, הגאון המקובל הרב יהודה פתיה זצ"ל בארץ ישראל. רבינו נשא הספד מר ביום השיבעה בבבל לפני קהל מתלמידי ומעריצי הרב. כאן התגלה ברבים לראשונה, כי רבינו חכם, מבין ובקי בתורת הקבלה. מכיוון שרבינו הצליח להצניע את עצמו בעבר אפילו מבני משפחתו, רבים התפלאו, כשנוכחו לדעת את גדלותו העצומה בתורה.

בשנת ה'תשכ"ג רבינו ביקש לייסד ישיבת מקובלים על שם מרן הגאון המקובל האלוקי חכם יוסף חיים. לאחר חיפוש רבים אחר מקום מתאים נקבע מקום הישיבה בביה"כ הגורג'ים ברחוב 'חפץ חיים' בשכונת 'זכרון משה' בירושלים. מקום זה שימש בעבר כישיבת מקובלים עוד לפני שנת ה'תש"ח. היתה זו משימה קשה ביותר בגלל קשיים כספיים שהיו לרבינו באותם הימים ובגלל הוצאות הישיבה. לאחר זמן הזדמן לו גביר, שהציע לו תמיכה כספית ניכרת והתנה זאת שהישיבה תיקרא על שמו. היה זה ניסיון קשה לרבינו שהתקשה מאוד להחליט מה לעשות בעניין, מכיוון שהיה נתון בחובות אדירים באותה השעה. בלילה הוא התגלה לו בחלום רשכב"ג הגאון מרן חכם יוסף חיים בכבודו ובעצמו והודיע לו שרצונו שיקרא את הישיבה על שמו ('בן איש חיל'). הבטיח לו שלא יחסר לו מאומה ויעלה בידו להחזיק את הישיבה. וכך התקיימה ברכת הצדיק שהתגלה בחלום והישיבה נקראה על שם חכם ר' יוסף חיים ישיבת 'בן איש חיל'.

בימי מלחמת ששת הימים ביקש לערוך תיקון מיוחד כפי שקיבל מרבו ר' יהודה פתיה זיע"א מדברי רבינו האריז"ל להצלחת ולהצלת עם ישראל במלחמה נגד אויביו. ידוע כי מי שמשתתף במעשה זה, מסכן את חייו. ולכן מספר חכמים שפנה אליהם חששו להשתתף. בסיכומו של עניין התקיימה התפילה, ובה השתתפו גדולי המקובלים ביניהם רבינו, חכם ר' יוסף זארוק וחכם ר' יצחק כדורי. במהלכה לקחו כבד, לב וריאה וניקבו אותם עם מאה מחטי ברזל, שמו על פתיליה במשך שלושה ימים, ולאחר מכן זרק אותם רבינו באשפה כשהם שחורים לגמרי.

באותו הלילה רבינו חלם, והנה הוא נמצא בביתו ועבד אלנאצר שר"י מולו - ומראהו כלפיד אש והוא צועק: "תנו לי את האיש הזה (כשהוא מצביע על רבינו), שהוא שלי ואני אעזוב אתכם. **אדם זה איבד אותנו והרס אותנו!**" רבינו בחלומו צעק לעבר בנו, ר' יהודה שיעזור לו והוא סילק אותו. מיד לאחר מכן ניזוקו שניים מהמקובלים, שהשתתפו באותו מעשה- רבינו והרה"ג החסיד חכם ר' יוסף זרוק זצ"ל. שניהם לקו ברגליהם בסמוך לאותה התפילה. רבינו נפגע בתאונת דרכים ואושפז בבית-הרפואה בשל ניתוח ברגלו ור' יוסף זרוק זצ"ל השתתף ברגליו, ומכאובים רבים היו מנת חלקו (מעבר לעובדה שהיה סגי נהור).

הרב הגאון רבי יהודה מאיר שפירא זצ"ל המכונה מהר"ם מלובלין - נולד בשנת ה'תרמ"ז (1887) בסוצ'אבה שבבוקבינה. בצעירותו נודע כהעילוי משאץ'. הוסמך לרבנות בגיל 15 ושימש כרב העיר גלינא בין השנים ה'תר"ע-ה'תר"פ (1910-1920), בה ייסד את ישיבת גלינא. בשנת ה'תר"פ (1920) נבחר לרבה של סנוק ולשם עברה ישיבתו. בשנת ה'תרפ"ד (1924) מונה לרבה של פיוטרקוב.

גאון אדיר. שימש כנשיא אגודת ישראל בפולין. בנוסף שימש כחבר בוועדה במשרד הדתות הפולני. מייסד וראש ישיבת חכמי לובלין והביא את רעיון 'הדף היומי' בתלמוד בבלי לידי מימוש. הנושא השנוי במחלוקת לגבי הוגה הרעיון. יש אומרים שהוגה הרעיון היה רבו, האדמו"ר מצ'ורטקוב אשר העדיף איש ציבור מוכר, רב חשוב וחבר ה'סיים' הפולני מטעם אגודת ישראל, יהיה המפרסם. הוא חשש שאם הדבר יבוא ממנו, יצטמצם הפרויקט בעל הפוטנציאל הענק להנהגה של חסידי צ'ורטקוב בלבד ויש אומרים שרבינו הוא הוגה הרעיון ואף הביאו למימוש. בשנת ה'תרצ"ד (1933) נקרא לשמש כרב בלודז' אך לא הספיק ונפטר ב-ז' מר-חשוון ה'תרצ"ד (1933) בלובלין. על אף שהנאצים חיללו וחרשו את בית-העלמין בו נקבר, ציונו לא נפגע בדרך פלא. בשנת ה'תשי"ח (1958) הועברו עצמותיו ונטמנו בהר המנוחות בירושלים. חי כ-46 שנים. על שמו נקראת שכונת 'זיכרון מאיר' בבני ברק.

סבא (מצד אביו): ר' יהודה מאיר. **אביו**: ר' יעקב שמשון (מצאצאי ר' פנחס שפירא מקוביץ). **אימו**: מרת מרגלא (בת ר' שמואל יצחק שור מח"ס 'מנחת שי'). **אשתו**: מרת מלכה טוביה (בת ר' יעקב ברייטמן). **אחיו**: האדמו"ר אברהם מטלוסט. **מרבתינו**: סבו, ר' שמואל יצחק שור, ר' שלום מרדכי שבדרון (המהרש"ם מברז'אן), האדמו"ר ר' ישראל פרידמן מצ'ורטקוב. **מתלמידיו**: הגאונים ר' שמואל הלוי וואזנר, ר' הלל ברוקנטל, ר' פנחס הירשפרונג ור' יהודה מאיר אברמוביץ. **מספריו**: **יאור המאיר** - שו"ת **יאמרי דעת** - הערות על הש"ס והרמב"ם **ימרגניתא דרבי מאיר** - על הש"ס.

ל רבי מאיר לא היו ילדים והיה רגיל להתבטא ש"הדף היומי" ו"ישיבת חכמי לובלין" הם שני הילדים שלו.

כ אשר הרב הציע את רעיון "הדף היומי", רבו המתנגדים ובפיהם טענה, גם אם נניח שהאדם בכל יום ילמד את הדף היומי ויסיים בשבע וחצי שנים את הש"ס, הרי הוא לא יזכור מאומה והרי שעה יומית לדף אינו אלא לימוד רדוד, ואם כן, מה התועלת בכל זאת? והרב ענה למתנגדים שהדף היומי יאחד בין כל היהודים, ואין זה משנה מאיזה ארץ שהרי כולם לומדים את אותו דף, ועוד, הלימוד מיועד גם לבעלי-בתים, וכך אנשים רבים שהיו רחוקים מלימוד גמרא, יזכו ללמוד דף ועוד דף עד שיסיימו את כל הש"ס.

מ הסיפור הבא שלפנינו, אנו למדים עד כמה נחשב בשמים זיכוי הרבים ואפילו רק מחשבה ורעיון שעדיין לא הגיעה לידי מעשה: יום לאחר הצעתו ללימוד "הדף היומי", הגיעה אחותו אליו ושאלה: "**האם עשית אתמול דבר מה חשוב?**", והרב ענה בשאלה: "מדוע את שואלת?" - "חלמתי חלום אודותיך". הרב אמר בסקרנות: "מה חלמתי?", והיא עונה: "**ראיתי אותך יושב בשמים, ועל ראשך כתרים, ואלפי מלאכים עומדים מסביבך ואתה נמצא במרכז, וכולם מריעים לך**". אז הרב הבין כי כל זאת בזכות הצעתו ללימוד הדף היומי.

ר בה של זיכרון מאיר, מרן הגאון רבי שמואל וואזנר, בעל ה'שבט לוי', סיפר עובדה מרתקת, לא ידועה, על מורו ורבו הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל: "אהבתו של מורי ורבי לתלמידיו, הייתה עצומה. אנו, תלמידיו, היינו לו כבניו. לב גדול, שופע טוב ללא קץ, פעם בקרבו של הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל. גם אנו, תלמידי הישיבה, רחשנו לו כבוד בל-יתואר, וכאשר אירע ומי מאיתנו זכה לשרת את רבינו או לשוחח עמו ביחידות, היה זה יום חג עבורו.

יום הולדתו של הרב היה בז' אדר. והנה, בהזדמן תאריך זה, העלה פעם אחד הבחורים רעיון מוצלח מאין כמוהו. בדחילו ורחימו הוא ניגש אל ראש הישיבה, ושאל אותו: "איזה מתנה יאות הרב לקבל מאת בחורי הישיבה לכבוד יום ההולדת?", על אתר השיב הגאון: "את כל הש"ס, את כל הש"ס אני רוצה! אני רוצה שתשבו היום, ז' באדר, ותלמדו את כל הש"ס ביום אחד! כל אחד מ-250 הבחורים ייקח על עצמו ללמוד מספר דפים, ותסיימו ביחד את כל הש"ס".

אותו יום רעדו אמות הסיפים בבניין הישיבה. איש לא נע ולא זע במקומו. הכל ישבו והתנועעו על מקומם ללא הרף, מתוך מאמץ להגיש לרבם האהוב את המתנה שביקש! ורבי מאיר שפירא עצמו, ישב גם הוא בהיכל הישיבה, עיניו בורקות משמחה ולבו גואה מאושר למראה ההתמדה הנוראה של כל הבחורים. אשרי העם שככה לו. בהגיע הלילה, סיימו הלומדים את דפיהם, והשמחה פרצה ועלתה על גדותיה. קשה לתאר זאת במילים", התבטא הגאון רבי שמואל אב"ד זיכרון מאיר.

בהקשר לכך, הוסיף רבי שמואל, באותה תקופה היה בישיבה עליו עצום, יוסף בויס שמו, שקיבל על עצמו לסיים באותו יום, ז' אדר, את כל מסכת בבא בתרא. קע"ו דפים ביום אחד! כל היום ישב יוסף בויס על מקומו והתמיד ברציפות, ללא הפוגה. עיניו לא אזו מן הגמרא. לפתע, כאשר החל היום להחשיך, הבחינו חבריו כי הוא נעדר ממקומו. לאחר חיפוש מצאוהו עומד בחדרו, הגמרא בידו, והוא לומד בריכוז עצום, תוך שהוא מבקש מחבריו שיניחוהו לבלדו, עוד כמה דקות. "נותרו לי עשרה דפים כדי לסיים את המסכת".

אם אלו היו תלמידיו של רבי מאיר שפירא זצ"ל, נוכל לקבל מושג מה על דמותו, על שיעור קומתו הגבוהה, על גדלותו הרוחנית ממנה שאב את כוחו לדרבן מאתיים וחמישים בחורים למשימה שכזו. גאון שכזה היה יכול לייסד את מפעל הדף היומי. (מעובד מתוך 'עלינו לשבח')

הרב הקדוש הצדיק הנסתר רבי אברהם אהרונוביץ זצ"ל: אחד מהצדיקים הנסתרים הגדולים שחיו בעיר הקודש מחסידות בויאן. ידוע כבעל רוח הקודש ובעל מופת. זכה לגילוי אליהו הנביא ז"ל ואבותינו הקדושים, ואף זכה לראות את השכינה הקדושה. רבים פנו אליו לבקשת ישועה ולביטול גזרות קשות והושיע רבים. כל ימיו התרחק מהכעס וברח כמטחווי קשת מדברים הגורמים לאדם לבוא לקפידה אפילו בלבו.

אהבתו לתורה הייתה ללא גבול, מסוגל היה ללמוד בעיון רב על הסטנדר שלו משך ארבע עשרה שעות רצופות מבלי לזוז, ולחדש אגב לימודו חידושים נפלאים, כאשר התעמק בלימודו שכח מכל הסובב אותו, עד כדי כך שלא הרגיש כי הסיגריה שהחזיק לוחכת באש שלה את כף ידו. לעצמו לא החזיק טובה על לימודו אבל כל בן-תורה שנכנס אצלו, קבלו ר' אברום במאור פנים ונתן לו את ההרגשה שהוא עולה עליו בידענותו בתורה, בחוכמתו ידע תמיד למצוא את הנקודה שלפיה בן-שיחו גדול ממנו בתורה ובריאה.

באחרית ימיו סבל ייסורים קשים ומרים בפרט מרגלו שנשברה. הוא הבליג על ייסוריו וקיבלם באהבה. חיוכו הרך והענוג לא סר מעל פניו ובשמחה רבה קיבל את המבקרים הבאים שבאו לסעדו על מיטת חוליו. כל ימיו ציפה בכיליון עיניים לביאת המשיח. נפטר ב-ח' חשוון ה'תשמ"ב (1982). כבן שמונים שנה היה בפטירתו.

פעם ישב וקונן בבכי מר על חורבן בית-המקדש. עינו הזילה דמעות כמים והוא התפלש בעפר בעת אמירת תיקון חצות, אז זכה ובאה רחל אמנו אליו ויחד ישבו שניהם לארץ, ועשו מספד על כבוד התורה אשר גלה והשכינה שנמצאת בגלותא.

רבות עבד ר' אברום על מידותיו הנעלות עד שזכה למה שזכה. ברכותיו עשו פירות ורוח הקודש דיברה מגרונו. סיפורים רבים מהלכים בקרב אברכי ישיבה שהכירוהו מקרוב. פעם אחת שוחחו שני אברכים על גדולתו בתורה ועל קדושתו של ר' אברום. נענה אחד מהשנים ואמר: "בכל העובדות ששמעתי- אני מאמין באמונה שלמה וברה, אבל זה שלרבי יש רוח הקודש- קשה לי לעכל". ענה לו חברו: "אם ברצונך, בוא ונלך לבחון את ר' אברום". יצאו השנים מהיכל הישיבה ושמו פעמיהם לכיוון רח' זכריה. הם הקישו קלות בדלת וזו נפתחה ע"י הרב. עוד בטרם נכנסו, מחא הרב בכפיו, וכבת שחוק קלה על פניו אמר לאברך המסתפק באומרו: "רוח הקודש, רוח הקודש". הלה קפא על עומדו. ר' אברום ידע ברוח הקודש היטב את מטרת בואו אליו.

הרבנית ביקשה פעם מבעלה שיעשה עמה חסד ויביא מהמכולת דבר הנצרך לה זה עתה במטבח. את בקשתה שמע אחד מתלמידיו ששהה בביתו של הרב. הוא פנה לרב שיאפשר לו לזכות במצווה זו ולהביא את מה שנחוץ במכולת. אולם ר' אברום סירב ואמר: "לא ולא, אני בעצמי אלך למכולת, כי עתה יש לי מצווה מאשתי ואני רוצה לקיים בעצמי את המצווה הזו. ודע לך, שיש בזה בכלל משמח את אשתו", והוא בכבודו ובעצמו הלך למכולת.

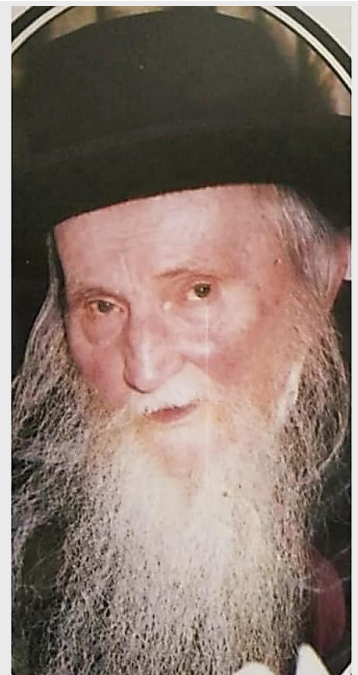
מובא בספר "אברהם עבד ה'" כי בתקופה בה אושפז הצדיק רבי אברום בבית החולים לצורך טיפולים ברגלו, נחשב לחולה האהוב והמקובל ביותר במחלקה, שכן, בניגוד לחולים אחרים קיבל את ייסוריו באהבה, הבליג על רגשותיו והשרה אוירה נוחה ומשמחת סביבותיו. בגבורה עילאית בלם את כאביו ולא נתן לגניחות ולצעקות השבר להתפרץ מפיו החוצה. הוא חיפה על מחושי וצערו בשירים רווי אמונה וביטחון ובלהט החסידי שיקד כאש בלבו. אנשי הצוות הרפואי בבית החולים אהבו לשהות במחיצתו והשתדלו גם הם להנעים לו את שהותו בבית החולים. חדרו המה ממבקרים רבים שבאו לסעדו על מיטת חוליו, היו אלו בני משפחתו היקרים, תלמידיו וחסידי הנלהבים.

באחד הימים בשעות הצהריים נמנם רבי אברום ולפתע הקיץ בבהלה משנתו תוך שהוא משמיע קולות צעקה. צעקותיו הזעיקו למקום את צוות האחיות, ובתו שעמדה לצידו ניסתה לברר מפיו מה מציק לו? תשובתו של רבי אברום הייתה סתמית ובלתי מובנת: "אוי! אוי ואבוי! איזה דבר טמא הוכנס לחדר, כל האוויר פה מלא טומאה, סלקו והוציאו את הטומאה מהחדר, אוי! אינני יכול לומר כאן דברי תורה!".

בתו בחנה את סביבות מיטתו של רבי אברום במטרה לגלות מהו הדבר הטמא שנמצא בחדר הצדיק ומדיר את מנוחתו, אך העלתה חרס בידה, שום דבר טמא לא נראה לעין. לחיפושים הצטרפו גם האחיות אשר סרקו היטב את החדר וסביבותיו, בנוסותן לאתר את מקור הטומאה עליה התלונן וזעק רבי אברום, אך לשווא. במשך שעה ומחצה שכב רבי אברום באי מנוחה במיטתו כשהוא רוטן ללא הרף כי האוויר בחדרו מלא טומאה ושיחוסו וירחמו עליו ויוציאו את הדבר הטמא ממחיצתו.

והנה, בשעה שלש וחצי, תחילת זמן ביקור החולים, נפתחה דלת החדר בה שכב רבי אברום, ובעדה נכנסו שלושה ראשי כמורה מהכנסייה הקתולית. הם ענדו על חזם צלבי זהב ופסעו לעבר מיטתו של אחד החולים בחדר. או אז הוברר לכולם פשר זעקותיו של רבי אברום. בעת שהצדיק נח את מנוחת הצהריים, הוכנס לחדרו פצוע מתאונת דרכים, הפצוע היה למעשה כומר קתולי ועל גופו היו צלבים רבים. לטומאה זו התכונן רבי אברום ועליה זעק חמס שיוציאו מחדרו.

משהוברר העניין לצוות בית החולים, התפעלו מאד מרגישותו המיוחדת של הצדיק, ומיד העבירו את הכומר לחדר אחר במחלקה, תוך שהם מבקשים את סליחת הצדיק על הצער הרב שנגרם לו. ברגע שהחולה הגוי הוצא מהחדר, פנה הצדיק לבתו, שעמדה לצידו מחרישה ומשתוממת לנוכח המתרחש, ואמר לה "הביטי וראי איך רוח הטומאה מתנדפת ופגה מחדרי. עתה אפשר לשוחח בדברי תורה!".

רבי מנחם נחום קפלן המכונה רבי נחום מהורדנא: נולד בשנת ה'תקע"ב (1811) בכפר קטן סמוך לוויסגולה (ליטא) לאחר תפילות מרובות של הוריו מאחר ונולדו להם בנות בלבד. הוריו לא היו בעלי אמצעים, ולכן אביו לקחו עמו למקום עבודתו במשרפות היין ותוך כדי מלאכה לימדו את סדר התפילה, חומש ותהילים. רק לאחר שנים הצליח להגשים את משאת נפשו והחל ללמוד בישיבת מיר. ניחן במידות של אהבת הבריות ובפרט באהבת ישראל. סירב לקבל על עצמו עול רבנות.

רבים נושעו מברכותיו. במיוחד תמך בסתר בעניים תלמידי חכמים, אשר לא ביקשו עזרה מאיש. את משפחתו פרנס בקושי, הביא את אמו, שכן עבודה חדר ודאג לכל מחסורה. רבים נושעו, לאחר שהעניקו לו מכספם ולשאלה האם הוא מאמין כי ברכותיו תתקיימנה, השיב בתמימות, כי מעולם לא שיקר וברור לו שמי ש"הן" שלו צדק ו"לאו" שלו צדק הקב"ה מסייע בידו כי מה שיוציא מפיו יתקיים. **17 מילדיו נפטרו וקיבל באהבה את ייסוריו, כי די לנו שעשה הקב"ה חסד למחוק את חובותינו בעולם הזה שלו תיכרת נפשנו מארץ החיים לעולם הבא.** תמיד לימד זכות על ישראל. נפטר בליל שבת קודש, ח' מר-חשוון ה'תר"ם (1879). חי כ-68 שנים. ציונו בבלארוס.

אביו: ר' עוזיאל. **אמו:** מרת מיידא. **אשתו:** בתו של ר' יוסף אליעזר הכהן מנושביז. **מרבתי:** ר' חלוונא לפידות (המגיד מלוקניק), ר' אליעזר יצחק מוולוז'ין. **בתו:** מרת רבקה מייטא (נישאה לר' גבריאל זאב מרגלית). **מתלמידיו:** הגאונים ר' זרח ברוורמן, ר' יהודה אידל ציזלינג (מח"ס"ילקוט ארץ ישראל). **חברותא:** ר' אברהם כהנא מהורדנא. **ילדיו:** 17 מילדיו נפטרו.

רבינו נהג לחזר על הפתחים על מנת לאסוף כסף לאחיו היהודים. ביום מן הימים הגיע לביתו של עורך דין וינגוט, יהודי שהיה רחוק מאד מאחיו היהודים. כאשר ראה אותו יהודי את רבי נחום הצדיק בפתח ביתו, שאג בכעס: **"מי מינה אותך לגבאי צדקה? ממתי עוסק אתה בצרכי ציבור? סתם גזלן אתה! ולא תקבל ממני אפילו פרוטה אחת, ועכשיו תסתלק מכאן!"**. הצדיק לא ענה דבר הסתובב והלך לו.

לאותו עו"ד היה חבר בשם מר קירשנקרוג, ששימש כפקיד רם דרג בלשכת שר האוצר. מר קירשנקרוג נוהג היה ל"הבליע" לכיסו הפרטי סכומים נכבדים מקופת הממשלה. הוא קיווה כי גבנותיו לא יתגלו לעולם, אך כדי להשתיק את ליבו החושש, עשה יד אחת עם עורך הדין וינגוט. טיפוס שנון ומצליח. מידי פעם היה מעניק לו למר וינגוט 'מתנות' נאות. תמורת מתנות אלו, הבטיח לו מר וינגוט למר קירשנקרוג, לעמוד לימינו ביום עברה, שלא יגיע חס ושלום.

אולם לא לעולם חוסן. לא חלף זמן רב ומר קירשנקרוג נתפס בגנבתו. בחקירתו הפליל את שותפו בפשע, עורך דין וינגוט והוא הועמד לדין. הוא עשה הוא את כל המאמצים להימלט מן הסבך אליו נקלע, שכן סנגורים בכסף רב, נתן שוחד לרוב, עד שכילה את כל כספו, ולבסוף נידון לאחר מאמצים מרובים 'רק' לשנתיים מאסר.

כאשר שמע רבינו מה שקרה, מיד קם ופנה אל ביתו של היהודי. בביתו מצא את אשתו עצובה ומדוכאת, "בצרה גדולה אני נמצאת", בכתה באוזני הרב, "במשך השנתיים הבאות יהיה בעלי חשוב כמת, ואני כאלמנה וילדיי כיתומים, ולא עוד אלא שכל כספנו נגמר, ועכשיו נותרנו ללא כל פרוטה. מאין יבוא עזרי?" ודמעות החלו לרדת ללא הרף.

"אל תדאגי", הרגיע אותה, "ה' יעזור, ישועת ה' כהרף עין!!! אנא אמרי לכמה כסף את זקוקה בעבור פרנסת הבית?". היא חישה את הוצאות השבועיות הדרושות. בסיום הפטירה באנחה: **"עשרים וחמישה רובלים לשבוע"**. רבינו הוציא צרור מכיסו, התיר את הקשר ומנה 25 רובלים. "קחי", אמר לאשת עורך הדין הנדהמת, **"זהו לשבוע הראשון, ריבוננו של עולם זן ומכלכל כל יצוריו, בעזרת ה' אביא אי"ה סכום כזה מידי שבוע בשבוע. עתה המשיכו בחייכם כרגיל, אל תשנו שום דבר, הכל יישאר כפי שהיה בימים שבעלך היה בבית!"**.

במשך שנתיים ימים היה רבי נחום מגיע מידי שבוע בשבוע ומניח על שולחנם עשרים וחמישה רובל ויוצא. כאשר חלפו להם שנתיים ועורך הדין שוחרר מכלאו ושב הביתה, מה גדולה הייתה פליאתו כאשר נכנס הוא לבית אותו עזב שנתיים קודם לכן, והנה הבית נאה ומסודר, וכל כליו נשארו במקומם, הביט היהודי באשתו וילדיו וראה שגם הם בריאים ושלווים וכאילו לא עברו עליהם ימי סבל ומחסור.

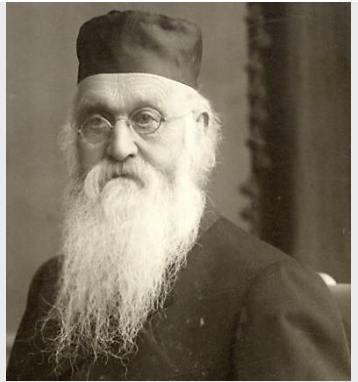
כאשר מצא הכל כבאותו יום בו עזבו, פרצו רגשותיו החוצה. בקול חנוק ומתיפח דיבר נרגשות: **"איני מבין... איני קולט זאת... הבית נשאר על תילו... הילדים לבושים כהלכה... בטוח הייתי כי עברתם להתגורר לחורבה עלובה ומתכללים הינכם מקיבוץ נדבות"**. לפליאתו הרבה אמרה לו אשתו: **"המכיר אתה את הזקן המחזר על הפתחים? ובכן, הזקן הזה מגיע מידי שבוע בשבוע ומביא לי עשרים וחמישה רובל למחיתנו, ובלעדיו מי יודע מה היה קורה לי וילדלים?"**.

כששמע זאת בעלה, החוויר כולו וחזר בבהלה על דבריה, **"הזקן המחזר על הפתחים אמרת!?"**. בשום אופן לא יכול היה להבין את הדבר. יהודי זקן שהוא עצמו השליך מן הבית בחרפה, בגשם ובקור, תמך בבני משפחתו שנתיים ימים!!! הצילם מחרפת רעב ואפילו מכיליון... איך ייתכן הדבר?! עליי לראות את האדם הזה עוד היום!", דיבר נרגש, "מלאך הוא! מלאך משמים! היודעת את היכן מתגורר הוא אותו קדוש?".

אשתו הראתה באצבעה על השכונה, שבה מתגורר ר' נחום ועורך הדין רץ ישר אל ביתו של רבי נחום. כאשר נפתחה לפניו דלת הבית הקטן, פרץ עורך הדין בבכי. הוא נשק את ידו של הצדיק בהרטיבו אותה בדמעותיו. **"רבי!",** בכה היהודי, **"איני יודע כיצד אפייס אותך על שהעלבתיך לפני כמה שנים, ואף איני יודע כיצד אוכל להודות לך על החסד הגדול שגמלת עם אשתי וילדיי. אין מילים בפי, השפל והנבזה, להודות לך על נדיבותך וצדקנותך, חייבים אנו לך תודה על חיינו, אני ובני ביתי"**. חיבקו רבי נחום ובקולו הרך אמר לו: **"בני! והרי כבר נאמר: 'עם ישראל ערבים זה לזה' ולא עשיתי אלא את המוטל עליי"**. ומאותו היום שינה היהודי את אורח חייו והתקרב אל הצדיק ואל אחיו היהודים!

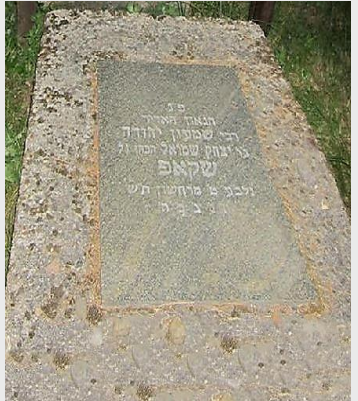

הגאון הרב שמעון יהודה שקופ (שקאפ) זצ"ל - נולד בטורץ שבליטה בשנת ה'תר"כ (1860). בגיל שתי-עשרה החל ללמוד בישיבת מיר ובהיותו בן ארבע-עשרה עבר ללמוד בישיבת וולוז'ין. בהיותו כבן עשרים וארבע שנים בלבד שימש כר"מ בישיבת טלז ולימד בה כשמונה עשרה שנים. בשנת ה'תרס"ב (1901) עבר לשמש כרב וראש ישיבה בעיירה מלץ. נודע כאחד מגדולי ראשי הישיבות במזרח אירופה. בשנת ה'תרס"ז (1906) הקים ישיבה בבריינסק ובה כיהן כשלוש-עשרה שנים. בשנת ה'תר"פ (1919) כיהן בראש ישיבת 'שער התורה' בגרודנה שם כיהן כעשרים שנה עד לפטירתו.

למד תורה מתוך עניות מופלאה. **בישיבת וולוז'ין, כאשר נקרעו סוליות נעליו, ולא היה לו לשלם לסנדלר שיתקן, קשר את הסוליות לנעליים בחוט דק.** מסופר, כי כאשר הביא את בנו לישיבה, הצביע על מקומו בספסל הישיבה ואמר, **"ראה בני, במקום זה התענגתי במשך שש שנים רצופות את העונג הגדול בעולם!"**

בהתקרבו לגיל שמונים והתגברה חולשתו, בדק אותו הרופא ולאחר מכן הזהיר אותו ואמר כי מאחר והרב מעביר שיעורים ומתאמץ, הדבר גורם לבעיה בפעולתו הסדירה של הלב. הרב הפסיק אותו ואמר: **"רק זה לא! הרי כל הזהירות נועדה לשמור על הלב ולחזק את החיות שלי, והרי השיעורים הם עצם החיות שלי!"**

כאשר נכנסו צבאות רוסיה לגרודנה, לא עברו שבועיים, וסגרו את הישיבה. תלמידיו יצאו לוויילנה, אבל הרב היה זקן וחלש ולא הרשו לו הרופאים לנסוע. אמר להם: **"אם אין לי את הישיבה, למה לי חיים?"** ובאותו יום הלך לבית הכנסת להתפלל תפילת מנחה, וכשעמד בתפילת העמידה נפטר והחזיר את נשמתו לבורא עולם. נפטר ב-ט' חשוון ה'ת"ש (1939). חי כ-79 שנים. ציונו בבלארוס.

אביו: ר' יצחק שמואל. **אשתו:** בתו ר' משה מרדכי אידלביץ מסמרגון (אחינית הרב אליעזר גורדון). **ילדיו:** ר' אליעזר זלמן, ר' משה מרדכי וחנה (בעלה שרגא הינדס). **רבותיו:** ר' חיים ליב טיקטינסקי, ר' חיים סולביצ'יק. **מתלמידיו:** הגאונים ר' איסר יהודה אונטרמן, ר' אלחנן בונים וסרמן, ר' חיים לייב שמואלביץ, ר' מרדכי יודלביץ, ר' משה אביגדור עמיאל, ר' שמואל רוזובסקי, ר' ישראל זאב גוסטמן, ר' זלמן רוטברג, ר' מאיר בר-אילן, ר' יהודה קולודצקי, ר' צבי מגנצא, ר' יצחק דב קופלמן ועוד רבים. **מספריו:** **ישערי ישר** - חידושים על בבא מציעא, בבא בתרא, נדרים, גיטין, קידושין, יבמות וכתובות (הוצאו בעזרת נכדו, ר' קלמן ור' אהרן ישעיה שפירא) **היובל** - חידושי בענייני קיינינים **יד כהן** - סדר נשים (הוצא ע"י ר' יהודה דב רזניקוב) **יקונטרס שיעורי תורה** - מסכת נדרים (הוצא ע"י ר' יצחק עפשטיין).

הגאון רבי יצחק קופלמן שליט"א, ראש ישיבת לוצרן, סיפר: "בכל ליל שבת רגיל היה רבינו לחזור על שיעורו בפני קבוצה מובחרת של תלמידיו. פעם, בעת הלימוד, הגישה הרבנית לשולחן צלחת עם דובדבנים מטוגנים בסוכר. הצדיק אכל מהם והמשיך בשיעור. כשסיים לאכול, שאל: 'מדוע השוענית היום מתוקה מתמיד?'"

רבינו ניצל כל רגע פנוי ללימוד התורה הקדושה. באחד הלילות, כהרגלו בקודש למד לאור הנר. לאחר מספר שעות כבה הנר. מה עשה? הרב ישב על כיסא בעל ארבע רגליים. שבר את אחת הרגליים, הדליקה והמשיך ללמוד, כשהוא יושב על הרצפה, וכך מצאוהו בני ביתו באור הבוקר.

בערב ימיו של רבינו שכב בבית הרפואה חולה, **תשוש זקן**. באחד הימים קרה ונכנסה לחדרו 'אחות' שעבדה במקום, והיא הייתה גוייה זקנה, ועם כל זה כשאך הבחין בכך, עזב הצדיק את החדר בין רגע, מחשש ל"חוד". נדהמו תלמידיו ושאלוהו: "רבינו, הרי הרב זקן, והיא גוייה ערלה, מכוערת, זקנה, מאי כולי האי?" - "אתם לא יודעים?", נענה הרב ואמר: **"היצר הרע יעשה אותי צעיר, ואותה צעירה ויפה!"**

ביום האחרון, כשיצאו אחרוני החיילים הגרמנים מהעיר, התרחש אסון, אחד החיילים שלהם נהרג מכדור תועה. הללו תלו מיד את האחריות ביהודים והחליטו לנקום בהם. בפאתי בריינסק ניצבה ביקתה שבו גרה משפחה יהודית. **מיד הציתו הגרמנים באש על יושביה, ואח"כ הקיפו את העיר והציתו אש גדולה, כשהם מעכבים את התושבים מלכבות את האש,** כל המנסה לכבות צפוי למטר כדורים. כשראה הרב את הבתים, אשר היו למאכלת אש ושמע את הצעקות הבוקעות, שם את נפשו בכפו ורץ חשוף אל מפקדת הצבא והפציר בהם, שיחוסו על העיר החפה מפשע. הם הפליאו בו את מכותם, אך הוא לא נרתע ועמד בתוקף על דרישתו, עד שלבסוף הובא לפני המפקד.

במשך דקות ארוכות דיבר על לבו ואף השיג ממנו רישיון לכבות את האש. כשהרשיון המיוחל בידו חזר בריצה העירה, כשפניו מועדות לעבר בארות המים. הכדורים נורו מכל עבר, והוא ניגש אל החיילים, שפיקחו על הבאות, לבל יהיו איש לכבות הדליקה והציג בפניהם את הרשיון, שקיבל מהמפקד. **הרב לא הסתפק בכך, והתחיל במו ידיו לשאוב מים.** כאשר ראו יהודי העיר מבעד החרכים, שרבו הקדוש שואב מים הבינו, שניתנה הרשות לכבות את הדליקה, מיד הצטרפו אליו כולם, והחלו לדלות ולהתיז מים לכל עבר. (ספר היובל)

בספר 'תורה יבקשו מפייה' סופר על הרב, עד כמה ביקש לייקר את השבת ולהכין משהו לכבודה בכל ערב שבת. בתקופה הראשונה לבואו של הגאון רבי שמעון שקופ לגרודנה התאכסן בבית משפחת סובול, **וביקש לעשות דבר מה לכבוד שבת.** שאלה אותו בעלת הבית מרת בלומה: "מה רבינו מעוניין לעשות?", ואמר לה, **שהיות וביתם משופע בעציצים ופרחים, הוא ישקה וינגב מהם את האבק לכבוד שבת קודש.** כך עשה משך כל התקופה, שהתארח בביתם, על אף היותו מפורסם כגאון.

הגאון הרב חיים מרדכי רולר זצ"ל - נולד ב-כ"ח אדר ה'תרכ"ח (1868) בדימינשט (עיירה ליד העיר רומאן בחבל מולדובה ברומניה). עוד בצעירותו נודע בלמדנותו ובשקידתו. בשנת ה'תרמ"ח (1887) נבחר להיות מו"צ בבוהוש. בשנת ה'תרנ"ו (1895) בהיותו כבן עשרים ושמונה! שנים בלבד נבחר לכהן כרב העיר טרגו-ניאמץ (לאחר פטירת הדיין הגאון רבי ליב אתרוג). רוב היום עסק בתורה עטוף בטלית ועטור בתפילין בבית הכנסת 'בוסלבר'. הקפיד במיוחד על תפילה במניין. שהה בקלויז', בעת שבוצעו פרעות נגד היהודים, ובכל זאת יצא לחפש מניין. הוא נתקל בכנופיה, שהתנפלה עליו, ובדרך נס ניצל מהם.

נהג ללמוד עד חצות היום, כשהוא מעוטר בתפילין של רבינו תם. לאחר מכן קיים מצוות ביקור חולים (לפני שאכל דבר מה). לאחר פת שחרית ענה לשאלות שנשלחו אליו. **גאון בנגלה ובנסתר**. **פיזר ממון רב לעניים**. **הירבה בגמילות חסדים**. בשנת ה'תרס"ג (1902) השתתף בכינוס רבנים מרחבי העולם היהודי, שהתקיים בקרקא נגד עלילות הדם ושם נבחר להיות יו"ר אגודת הרבנים ברומניה. שימש כרבה של טרגו-ניאמץ כיובל שנים. בשנת ה'תש"ד (1943) עבר לבוקרשט (בשל גירוש יהודי טרגו-ניאמץ). בתמוז ה'תש"ו עלה לארץ והתיישב בירושלים. נודע כמומחה בהתרת עגונות בפרט לאחר מלחמת העולם הראשונה והשניה. נפטר ב-ט' חשוון ה'תש"ז (1946). חי כ-78 שנים. ציונו בהר הזיתים בירושלים.

אביו: ר' יצחק אייזיק יהודה לייב רולר (שימש כראב"ד פונזשט. צאצא לרב נפתלי כ"ץ ולמהר"ל מפראג). **אימו:** מרת דבורה (בת ר' שבתאי סג"ל שכיהן כרבה של בוהוש). **אשתו:** מרת ציפורה (בת ר' אברהם חיים סאריף - משמש האדמו"ר הראשון מבוהוש. נישא בשנת ה'תרמ"ה). **מרבתי:** אביו, ר' יצחק אייזיק יהודה לייב, ר' יצחק פרידמן מבוהוש, ר' שלום יוסף מרוז'ין. **מתלמידי:** ר' שמואל טוביאס (רבה של פיאטרא ניאמץ). **ילדיו:** ר' מנחם מנדל (כיהן לפני השואה ברבנות וסלובי ואקרמן בבסרביה. לאחר המלחמה שימש כרב בלודז'. בסוף ימיו כיהן כרב הקהילה במלבורן שבאוסטרליה). הבחור שמשון נפתלי (נפטר בדמי ימיו בשנת ה'תרפ"ב), מרת חנה-שרה הי"ד (נספתה בשואה. אשת ר' יעקב חיים בן ר' יחזקאל רוטר 'המגיד מקלויזנבורג'), מרת רייזל (נישאה לר' ניסן גולדשטיין מקלויזנבורג), מרת חיה טובה (נישאה לר' אברהם צוויבל). מרת אסתר (נישאה לר' גוטליב האדמו"ר מניאמץ), בת נוספת (נישאה לר' לוי שטרנברג הי"ד ראב"ד דומברבני. נספה בשואה). **מספריו:** **ישו"ת באר חיים מרדכי** - שלושה חלקים **יחידושי בן יאיר** - על הש"ס **ביאור באר מים חיים** - על הגדה של פסח **מאמרי באר חיים מרדכי** - כולל קונטרסים: שלוש עשרה עיקרים, גדול השלום וביאור להפטרות שבת הגדול.

○ יפך האדמו"ר רבי אליעזר זוסיא פורטוגל מסקולן, שפעם רבינו חיפש ביום חורפי בערב מניין לתפילת ערבית, וכשלא מצא, שכר בממון רב עגלה ונסע עשרה קילומטרים לסקולן לביתו של רבי אליעזר זוסיא כדי לאסוף מניין לאמירת ברכו. לאחר מכן חזר שוב בעגלה למקום מוצאו.

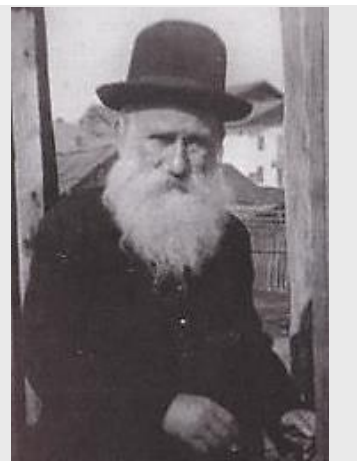
מעולם לא ראו את רבינו מתפלל ביחידות, וכדי להתפלל בציבור לא חסך מעצמו טרחה רבה והוצאה יתירה. פעם שלח מברק לידידו הגאון מהרי"ל צירלסזון אב"ד קישינב, שיגיע אליו בערב וימתין לו עם מניין למעריב. הרב צירלסזון מילא את בקשתו ורבינו הגיע מאוחר בערב עם כרכרה מתחנת הרכבת. אחרי תפלת ערבית, כשהסבו השניים שאלו בפשטות: "אחרי מי יש למר יארציט?". והרב צירלסזון נדהם לשמוע, שאין לרבינו שום יארציט - ורק כדי להתפלל עם מניין הפסיק רבינו את הנסיעה והטריח את עצמו עם הכרכרה מהתחנה העירה - מדובר במרחק עצום.

כאשר התפלל - דומה היה, ששום דבר בעולם לא יכול להסיח אותו מדבקותו בתפילה. באחת משנות האימה (ת"ש-תש"ד) ביו"ט אחד בשעת אמירת לדוד מזמור, שאחרי מעריב נדמה היה, כי מתנפלים על ביהמ"ד. היתה מהומה גדולה וכל המתפללים נמלטו על נפשם. לאחר כמה דקות התברר, שמדובר בחד שווא ולכן חזרו לביהמ"ד, שם מצאו את רבינו, שמרוב דבקותו לא הבחין בכל מה שקרה והמשיך בתפילתו וכבר עמד בסוף 'לדוד מזמור!'. (האברך ר' א. א. סיגלר שנכח באותו מאורע)

○ יפך נכדו הרה"ח ר' ברוך סגל, שכאשר עלה רבינו ארצה זכה אחיו ר' שמואל לשמשו מספר פעמים. כשבוע, אחרי שהסתדר קצת בירושלים, התאונן לפניו, שאין לו הזדמנות לקיים מצוות צדקה (רבינו בתחילה התגורר במלון באב"ד ברחוב יפו) ועל כן ביקש ממנו שיביא לפניו כל יום עני כדי לקיים את מצוות הצדקה. פיזר כספים מרובים לצדקה ובפרוס הפסח ובפרוס הסוכות הלך עם משמשו לקבץ מעות בעד עניי העיר. כאשר חזר בסוף שנת ה'תש"ד לניאמץ, והמקווה היה שבור - ומוצא לכסף אין, קרא לר' ישראל יחזקאל סיגלר, שהיה בן בית אצלו, ומסר לו צרור תכשיטים, שהיו בביתו, וביקש ממנו למכרם לצורך, כדי שיוכלו לתקן את המקווה.

מצוות ביקור חולים הייתה בראש מעייניו. כשחזר מביהמ"ד לביתו מתפילת שחרית בחצות, המתין לו עגלון במרכבה, ועוד לפני שטעם פת שחרית, נסע לבקר חולים. גם כאשר החולה היה יהודי פשוט, שלא היה לו קשר כמעט עם הרב, נסע לבקרו, היה שואל בשלומו, ואם לא חסר לו משהו ואם היה נצרך - תמך בו או שעודדו בדברים בירכו ברפואה שלימה ונסע לביתו. היה זה דבר קבוע מדי יום ביומו.

○ מורך לזמן הדלקת נרות בערב שבת פרשת לך-לך, ז' חשוון ה'תש"ז (1946), צילצל לר' יצחק אייזיק הלוי הרצוג ואמר לו, שהוא מצטרף להיתר עגונה שדנו בה אז. הרב הרצוג שאלו מדוע צילצל בשעה כזו, ורבינו ענה: "מי יודע מה ילד יום". **במוצאי אותה שבת התבקש רבינו לעולם שכולו טוב.**

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים וכן בחינוך הילדים